

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์
ของ
นางสาวณัฏฐนิช พงษ์สุวรรณ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ตุลาคม 2547
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๐๐.๐๐.๐๐
๐๐.๐๐.๐๐
๐๐

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา

บทคัดย่อ

ของ

นางสาวณัฏฐนิช พงษ์สุวรรณ

๓๑ ส.ค. 25๕๐

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ตุลาคม 2547

๐ 25๕๐

ณัฐนิช พงษ์สุวรรณ. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ เวย์น กริทอง.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียน สุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2547 จำแนกได้ดังนี้ คือ ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้นเรียน แผนการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สุขภาพจิต และบุคลิกภาพ ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สถานภาพสมรสของบิดามารดา อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2547 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 , 5 และ 6 จำนวน 302 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นจากประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย ได้แก่ แผนศิลป์ (X_5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_6) บุคลิกภาพ (X_{15}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{18})
2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ แผนวิทย์-คณิต (X_4) และสุขภาพจิต (X_{14})
3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา มี 8 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้นเรียน (X_1, X_2, X_3) สถานภาพการสมรสของบิดามารดา (X_7, X_8, X_9) อาชีพของผู้ปกครอง (X_{10}, X_{11}, X_{12}) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_{13}) สัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{16}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ (X_{17})
4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 6 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผล

มากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_6) บุคลิกภาพ (X_{15}) แผนวิทย์ (X_4) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{18}) สุขภาพจิต (X_{14}) และสถานภาพสมรสบิดามารดาอยู่ร่วมกัน (X_7) ซึ่งปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัยนี้สามารถร่วมกันทำนายความแปรปรวนความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 63.9

5. สมการพยากรณ์ความความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา

5.1 สมการพยากรณ์โดยใช้คะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = -.7354 + 5.225 X_6 + .638 X_{15} - .3444 X_4 + .207 X_{18} - .184 X_{14} + 1.532 X_7$$

5.2 สมการพยากรณ์โดยใช้คะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .470 X_6 + .311 X_{15} - .255 X_4 + .225 X_{18} - .121 X_{14} + .100 X_7$$

FACTORS AFFECTING ON EXPECTATION IN LIFE OF LEVEL IV ,
SECONDARY GRADE 4-6 STUDENTS OF SURANAREEWITTHAYA SCHOOL
IN CHANGWAT NAKORN RATCHASIMA

AN ABSTRACT
BY
MISS NATTANICH PONGSUWAN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
October 2004

Nattanich Pongsuwan. (2004). *Factors Affecting on Expectation in Life of Level IV , Secondary grade 4-6 students of Suranareewitthaya school in Changwat Nakornratchasima*. Master Project , M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor : Assoc. Prof. Waythanee Greethong.

The purpose of this research was to study factors affecting on expectation in life of level IV, secondary grade 4-6 students of Suranareewitthaya school in Changwat Nakornratchasima in academic year 2004 and to determined the Significantly impact of factors of personal data : class levels , academic plans , achievements , mental health and personality. Factors of family : marital status of parent , parental occupation , economic status of parent and parent – student relationships. Factors of school environment , teacher – student relationships and peer – student relationships.

The samples of 302 were level 4 students of Suranareewitthaya school in Changwat Nakornratchasima in academic year 2004 class level IV , V and VI were drawn by stratified random sampling from the population. The research instrument was the factors affecting on expectation in life of level IV, secondary grade 4-6 students questionnaires. The data was analyzed by The Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results of the study were as follows :

1. There were significantly positive correlation among level IV, secondary grade 4-6 students of Suranareewitthaya school in Changwat Nakornratchasima , art plans , achievements , personality and peer – student relationships at .01 level.
2. There were significantly negative correlation among level IV, secondary grade 4-6 students of Suranareewitthaya school in Changwat Nakornratchasima , science plans and mental health at .01 level.
3. There were no significantly correlation among level IV, secondary grade 4-6 students of Suranareewitthaya school in Changwat Nakornratchasima , class levels (X_1 , X_2 , X_3) , marital status of parent (X_7 , X_8 , X_9) , parental occupation (X_{10} , X_{11} , X_{12}) , economic status of parent (X_{13}) , parent – student relationships (X_{16}) and teacher – student relationships (X_{17}).

4. Factors were significantly of affecting on expectation in life of level IV, secondary grade 4-6 students of Suranareewitthaya school in Changwat Nakornratchasima, ranking from the most to the least were achievements (X_6) , personality (X_{15}) , science plans (X_4) , peer – student relationships (X_{18}) , mental health (X_{14}) and marital status of parent (X_7) , at .01 level. These factors could predicted to affecting on expectation in life of level IV, secondary grade 4-6 students of Suranareewitthaya school in Changwat Nakornratchasima about percentage of 63.9

5. The significantly predicted equation of affecting on expectation in life of level IV, secondary grade 4-6 students of Suranareewitthaya school in Changwat Nakornratchasima at .01 level were as fallows :

5.1 In term of raw scores were :

$$\hat{Y} = -.7354 + 5.225 X_6 + .638 X_{15} - .3444 X_4 + .207 X_{18} - .184 X_{14} + 1.532 X_7$$

5.2 In term of standard scores were :

$$Z = .470 X_6 + .311 X_{15} - .255 X_4 + .225 X_{18} - .121 X_{14} + .100 X_7$$

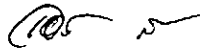
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์
ของ
นางสาวณัฏฐนิช พงษ์สุวรรณ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ตุลาคม 2547
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

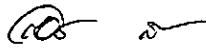
อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณา
สารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ เวณี กรีทอง)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

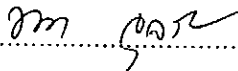
(รองศาสตราจารย์ เวณี กรีทอง)

คณะกรรมการสอบ

ประธาน

(รองศาสตราจารย์ เวณี กรีทอง)

กรรมการ

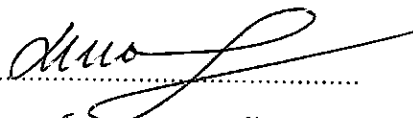
(อาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร จิตรสุกุล)

วันที่ 15 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถอย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ คณะกรรมการสอบปากเปล่าที่กรุณาเสียสละเวลาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือพร้อมทั้งให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ศิลปสิทธิ์ ทับทิมธงไชย ผู้อำนวยการโรงเรียนสุนารวีวิทยา ตลอดจนน้องๆ นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารวีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การสนับสนุนทุนทรัพย์ในการศึกษาเล่าเรียน และกำลังใจที่มีให้ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการวิจัยครั้งนี้ ขอมอบแด่บิดา มารดา บุรพคณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนและประสิทธิ์ประสาทวิทยาการความรู้ให้กับผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มจนถึงปัจจุบัน

ณัฐนิช พงษ์สุวรรณ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	8
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งหวังในชีวิต.....	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งหวังในชีวิต.....	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งหวังในชีวิต.....	13
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	17
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	24
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	33
การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	33
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	35
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และการแปลผล.....	46
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	53
บทย่อ.....	53
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	53
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	53
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	53
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	54
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า.....	55
ข้อเสนอแนะ.....	62
 บรรณานุกรม.....	 64
 ภาคผนวก.....	 69
 ประวัติย่อผู้วิจัย.....	 93

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นเรียนและแผนการเรียน.....	34
2 แสดงจำนวนร้อยละที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นเรียน แผนการเรียน สถานภาพสมรสของบิดามารดา และอาชีพของผู้ปกครอง.....	48
3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สุขภาพจิต บุคลิกภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และความมุ่งมั่นในชีวิต.....	49
4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าความมุ่งมั่น ในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4.....	50
5 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4	51
6 แสดงปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้วิธีวิเคราะห์การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)	52
7 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามบุคลิกภาพ.....	87
8 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง....	88
9 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์	89
10 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	90
11 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามความมุ่งมั่นในชีวิต.....	91

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การมีความมุ่งหวังในชีวิตหรือการมีความหมายในชีวิต เป็นคำที่ใช้ในทางจิตวิทยาการบำบัดซึ่งให้ความสำคัญถึงคุณลักษณะของบุคคลที่มีคุณภาพในการดำรงชีวิต (Jeffris. 1995) โดยการมีความมุ่งหวังในชีวิต หมายถึง การรับรู้ของบุคคลด้านการดำรงชีวิต มีจุดหมายและพบว่ากิจกรรมต่างๆ ในชีวิตได้ให้ความหมายอย่างลึกซึ้งแก่ตนเอง โดยเน้นที่การแสวงหาจุดหมายและความหมายของการดำรงชีวิต ความรู้สึกยินดีพึงพอใจในสถานการณ์ที่ตนเองเป็นอยู่ การรับรู้ถึงโอกาสและทางเลือกในชีวิตของแต่ละคน ซึ่งเป็นการตัดสินใจของเขาเอง (อรัญญา ตัญค์มกีร์. 2536 : 57) สิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวยึดเหนี่ยวให้บุคคลมีชีวิตอยู่ หรือเป็นแรงจูงใจให้บุคคลดำเนินชีวิตต่อไปได้ เมื่อบุคคลขาดความมุ่งหวังในชีวิต เขาจะแยกตัวออกจากโลก เป็นภาวะที่เรียกว่าแปลกแยก (alienated) รู้สึกเบื่อหน่ายสิ่งรอบตัว หรือมีความรู้สึกด้อยค่า ท้อแท้ใจในสภาพความเป็นอยู่ของตน เป็นความรู้สึกหมดหวัง สับสน มีคดมนในชีวิต บุคคลที่อยู่ในภาวะเช่นนี้ มักจะหลีกเลี่ยงการเป็นเจ้าของชีวิตตนเอง ไม่รับผิดชอบตนเองด้วยการปล่อยชีวิตไปตามยถากรรม หรือไม่ยินยอมให้สิ่งแวดล้อมหรือบุคคลอื่นเป็นผู้รับผิดชอบชีวิตตนเอง และในที่สุดอาจฆ่าตัวตายหรือเป็นโรคจิตและโรคประสาท (อรัญญา ตัญค์มกีร์. 2536 : 1)

ผู้ที่มีความมุ่งหวังในชีวิตสูงจะรับรู้ว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของโลกรอบๆ ตัว ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการกระทำกิจกรรมต่างๆ ของชีวิตเขาจะมีความมุ่งมั่นและกระตือรือร้นเพื่อให้กิจกรรมชีวิตนั้นลุล่วง ในสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเขาจะมีความรู้สึกว่าเขาเองมีคุณค่า มีความหมายและเป็นเจ้าของหรือมีส่วนร่วมในความสัมพันธนั้น ในความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ รอบตัวเขาจะมีความซาบซึ้งในคุณงามความดี การเสียสละของผู้คน จักรวรรดต่างๆ และอีกประการหนึ่งผู้ที่มีความมุ่งหวังในชีวิตสูงจะมีทัศนคติต่อชีวิตที่เข้มแข็งไว้ยึดเหนี่ยวเมื่อเขาเผชิญกับความทุกข์หรือภาวะวิกฤตต่างๆ ในชีวิต (อรัญญา ตัญค์มกีร์. 2544 : 8) สอดคล้องกับการศึกษาของครัมเบอร์กและมาโฮลิก (สุมลรัตน์ สาริตพิเคราะห์. 2545 : 2 ; อ้างอิงจาก Crumbaugh and Maholick. 1969 : 168) ที่ศึกษาเรื่องความมุ่งหวังในชีวิตว่าเป็นดัชนีทางจิตวิทยาที่แสดงระดับของความ รู้สึกว่าตนไร้ความหมาย โดยมีหลักเกณฑ์ว่าบุคคลที่มีความมุ่งหวังในชีวิตสูงจะกำหนดคุณค่าแก่ชีวิต และพอใจในชีวิตที่เป็นอยู่มากกว่าบุคคลที่มีความมุ่งหวังในชีวิตต่ำ

แม้ว่าความมุ่งหวังในชีวิตจะเกิดขึ้นได้ในทุกช่วงชีวิตของบุคคล ไม่ขึ้นกับอายุ เพศ เชื้อชาติ หรือสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม (Jeffris. 1995) แต่ทว่าวัยหนึ่งที่น่าสนใจศึกษาเป็นอย่างยิ่งคือวัยรุ่น เพราะวัยรุ่นหรือเยาวชนกำลังอยู่ในระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทุกๆ ด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อรับสถานการณ์ใหม่ของการเป็นผู้ใหญ่ วัยรุ่นสามารถสร้างมโนภาพแห่งตนซึ่งช่วยให้เขาได้ใช้ความสามารถใหม่ๆ ในการมองโลกจากแง่คิดของคนอื่น ไม่ใช่จากแง่คิดของตนเองคนเดียวเหมือน

เมื่อยังเป็นเด็กอยู่ มโนภาพแห่งตนและความคาดหวังในชีวิต จึงถือเป็นงานหรือภารกิจสำหรับชีวิตในวัยนี้ และงานสำคัญที่สุดของวัยนี้ คือ การมีเป้าหมายระยะยาวหรือการมีความมุ่งมั่นในชีวิตนั่นเอง ซึ่งถือว่าเป็นแรงจูงใจภายในที่ช่วยให้บุคคลมุ่งไปสู่เป้าหมายที่สำคัญได้ (จรรยา สุวรรณทัต.2531 : 194 ; อ้างอิงจาก Hall and Gardner.1967) เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นช่วงวัยรุ่นจะส่งผลต่อตัวบุคคลในระยะยาวของชีวิต ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในช่วงชีวิตของวัยรุ่น จึงถือว่าการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในช่วงชีวิตของบุคคล (นันทิยา เอกอธิมกิจ.2542 : 1)

การที่เด็กจะมีโอกาสประสบความสำเร็จในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดสมความคาดหมายของตนหรือไม่ นั้นขึ้นอยู่กับว่าเด็กกะประมาณ หรือตั้งความมุ่งมั่นเกี่ยวกับผลการกระทำของตนไว้ในระดับใด เด็กที่ตั้งความมุ่งมั่นไว้ในระดับที่สูงเกินความสามารถที่แท้จริงของตนมาก ย่อมมีโอกาสบรรลุผลสมความมุ่งมั่นได้น้อย ส่วนเด็กที่ตั้งความมุ่งมั่นเกี่ยวกับผลการกระทำไว้ในระดับใกล้เคียงกับระดับความสามารถของตนเอง ย่อมมีโอกาที่จะพบกับความสัมฤทธิ์ผลได้มาก สรุปได้ว่า ความสำเร็จมีผลทำให้เด็กยกระดับความมุ่งมั่นขึ้น ส่วนความล้มเหลวมีผลตรงกันข้าม กล่าวคือ ทำให้เด็กลดระดับความมุ่งมั่นในการกระทำสิ่งเดียวกันในครั้งต่อไปลง (สมพร บัวทองและคณะ.2511 : 36)

จากความสำคัญของความมุ่งมั่นในชีวิตข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยในเรื่องของความมุ่งมั่นในชีวิตกับเด็กนักเรียนในจังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากผู้วิจัยเป็นคนในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ประกอบกับชื่อเสียงของโรงเรียนแห่งนี้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและบุคคลทั่วไปทั้งภายในจังหวัดนครราชสีมา รวมถึงจังหวัดใกล้เคียงมาช้านานว่าเป็นสถานการศึกษาที่ส่งเสริมทั้งทางด้านวิชาการ กีฬาและกิจกรรมอื่นๆ มากมายให้แก่ นักเรียน นักเรียนที่ศึกษาอยู่สถานนี้นี้จึงได้รับการยอมรับจากบุคคลทั่วไปว่าเป็นผู้มีความสามารถ ผู้วิจัยจึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนสุนารีวิทยา ซึ่งโรงเรียนสุนารีวิทยานี้จัดเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดส่วนกลาง กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เปิดทำการสอนมาเป็นระยะเวลา 70 ปี และเป็นโรงเรียนสตรีประจำจังหวัดนครราชสีมา มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 4,478 คน

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์อาจารย์สิริมา จันทรสมาท ซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายแนะแนวประจำโรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ในวันที่ 16 ธันวาคม 2546 จากการสัมภาษณ์ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ คือ นักเรียนไม่ตั้งใจเรียน ยังไม่สนใจที่จะวางแผนในเรื่องของอนาคต ส่วนใหญ่จะเป็นการเรียนไปเรื่อยๆ ไม่ได้มีการตั้งเป้าหมายในชีวิตไว้อย่างแน่นอน และจากนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้นกับเด็กนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา

จากการสำรวจปัญหาเบื้องต้น โดยการแจกแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ ให้แก่นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2547 จำนวนทั้งสิ้น 30 คน ดังนี้

คำถามข้อที่ 1 ถามว่า “ขณะนี้ท่านคิดว่าท่านมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง” ปัญหาที่พบ คือ ปัญหา ด้านส่วนตัว ได้แก่ ยังไม่ได้วางแผนเรื่องอนาคต รู้สึกว่าตนเองไม่มีความสำคัญ และยังไม่มีเป้าหมายในชีวิต ที่แน่นอน จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 ปัญหาด้านครอบครัว ได้แก่ ไม่มีอิสระในการตัดสินใจ พ่อแม่ไม่ค่อยให้ความสำคัญ และพ่อแม่ไม่เห็นคุณค่าในสิ่งที่เราทำ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30 ปัญหา ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ไม่กล้าปรึกษาปัญหากับอาจารย์เมื่อมีปัญหา เข้ากับเพื่อนไม่ค่อยได้ และ บางครั้งรู้สึกว่าเพื่อนไม่ยอมรับในตัวเรา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67

คำถามข้อที่ 2 ถามว่า “จากปัญหาในข้อที่ 1 ท่านคิดว่าเกิดจากสาเหตุใดบ้าง” สาเหตุที่พบคือ สาเหตุจากด้านส่วนตัว ได้แก่ คิดว่าการแผนเรื่องอนาคตยังไม่จำเป็นในตอนนี้อยู่ รู้สึกว่าการวางแผนเป้าหมายในชีวิตเป็นเรื่องยุ่งยาก และไม่ยากตั้งความหวังไว้มาก จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67 สาเหตุจากด้าน ครอบครัว ได้แก่ พ่อแม่แยกทางกัน ฐานะทางบ้านไม่ดี และพ่อแม่ไม่มีเวลาให้ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 สาเหตุจากด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ กลัวโดนอาจารย์ดู เพื่อนๆ ไม่ค่อยสนใจ และความคิด ไม่ค่อยตรงกับเพื่อน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20

จากข้อมูลการสำรวจเบื้องต้น สรุปได้ว่านักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนนารีวิทยา จังหวัด นครราชสีมา ประสบกับปัญหาในหลายๆ ด้าน ซึ่งล้วนแต่เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความมุ่งหวังในชีวิตของ นักเรียนทั้งสิ้น ดังที่ แฟรงเคิล (พระมหาครุฑิต แสนอุบล(วรกวินโท). 2546 : 51; อ้างอิงจาก frankl : 1959) ได้กล่าวถึงความมุ่งหวังในชีวิตไว้ว่าเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตด้านที่เป็นปัจจัยภายในตัวบุคคล ที่ให้ ความสำคัญแก่การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความหมายและมีความพึงพอใจ โดยเน้น ที่การแสวงหาความหมายเป็นเป้าหมายของการดำรงชีวิต

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับช่วง ชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับ ความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อความ มุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษานี้ใช้เป็นข้อมูลประกอบในการวางนโยบายสำหรับผู้บริหาร อาจารย์ตลอดจนผู้ปกครองและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนได้ใช้ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนในด้านต่างๆ อันเกี่ยวเนื่องกับความมุ่งหวังในชีวิต เพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จในชีวิตและเป็นบุคคลที่พึงประสงค์ของสังคมในอนาคต

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 แผนวิทย์ – คณิต และแผนศิลป์ โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2547 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 512 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 497 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 500 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,509 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 แผนวิทย์ – คณิต และแผนศิลป์ โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2547 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 102 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 100 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 100 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 302 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamanie. 1976 : 886-887) โดยใช้แผนการเรียนรู้และระดับชั้นเรียนเป็นชั้น (Strata)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา

2.1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่

2.1.1.1 ระดับชั้นเรียน

2.1.1.2 แผนการเรียนรู้

2.1.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1.1.4 สุขภาพจิต

2.1.1.5 บุคลิกภาพ

2.1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่

2.1.2.1 สถานภาพสมรสของบิดามารดา

2.1.2.2 อาชีพของผู้ปกครอง

2.1.2.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.1.2.4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

2.1.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่

2.1.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

2.1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความมุ่งหวังในชีวิต

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความมุ่งหวังในชีวิต หมายถึง ความคิด ความรู้สึกของนักเรียนที่ตั้งใจว่าจะประสบสิ่งที่คาดหวังในชีวิต ในด้านการตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง การค้นหาความหมาย การเห็นคุณค่าและการมีเป้าหมายในการดำรงชีวิตของตนเอง

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งหวังในชีวิต หมายถึง สิ่งที่มีผลต่อความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุรนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้นเรียน แผนการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สุขภาพจิต บุคลิกภาพ

2.1.1 ระดับชั้นเรียน หมายถึง ระดับชั้นที่กำลังเรียนอยู่ในปัจจุบัน จำแนกเป็น 3 ด้านได้แก่

2.1.1.1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2.1.1.2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

2.1.1.3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2.1.2 แผนการเรียน หมายถึง การกำหนดรายวิชาบังคับและวิชาเลือกให้นักเรียนเรียนอย่างมีเป้าหมาย โดยคำนึงถึงการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของนักเรียนเป็นหลัก ในที่นี้แบ่งเป็น 2 แผนการเรียน ได้แก่

2.1.2.1 แผนวิทย์ - คณิต หมายถึง แผนการเรียนที่โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดให้กับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ในกลุ่มวิชาบังคับตามที่หลักสูตรกำหนด และวิชาเลือกที่เน้นในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์เป็นหลักในการเรียน

2.1.2.2 แผนศิลป์ หมายถึง แผนการเรียนที่โรงเรียนมัธยมศึกษาจัดให้กับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ในกลุ่มวิชาบังคับตามที่หลักสูตรกำหนด และวิชาเลือกที่เน้นในกลุ่มวิชาทางคณิตศาสตร์ และภาษาเป็นหลักในการเรียน

2.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางการเรียนของนักเรียนที่วัดได้จากคะแนนเฉลี่ยสะสมของทุกวิชานับตั้งแต่เริ่มเรียนจนถึงปัจจุบัน

2.1.4 สุขภาพจิต หมายถึง ภาวะความสมบูรณ์ทางจิตใจของนักเรียน ที่มีต่อตนเองและผู้อื่น โดยสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดจนความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ โดยแบบคัดกรองสุขภาพจิตไทย จี เอช คิว 60 (Thai GHQ 60 = Thai General Health Questionnaire 60)

2.1.5 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของนักเรียนที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมการแสดงออกเพื่อตอบสนองสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง โดยผู้วิจัยได้จำแนกเป็น 2 แบบ ได้แก่

2.1.5.1 ลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ เป็นลักษณะบุคลิกภาพของคนที่รักความก้าวหน้า ชอบฟันฝ่าอุปสรรค โกรธง่าย ชอบทำงานให้ประสบความสำเร็จ ทำงานด้วยความรวดเร็ว ไม่ชอบการรอคอย

2.1.5.2 ลักษณะบุคลิกภาพแบบบี เป็นลักษณะบุคลิกภาพของคนที่ค่อนข้างเฉื่อยชา มีจิตใจเยือกเย็น ทำงานไปเรื่อยๆ ไม่คาดหวังถึงผลสำเร็จในการทำงาน ไม่ชอบการฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ อดทนรอคอยได้

2.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สถานภาพสมรสของบิดามารดา อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

2.2.1 สถานภาพสมรสของบิดามารดา หมายถึง ลักษณะการครองชีวิตสมรสของบิดามารดา จำแนกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

2.2.1.1 บิดามารดาอยู่ร่วมกัน

2.2.1.2 บิดามารดาแยกกันอยู่

2.2.1.3 บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม

2.2.2 อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง อาชีพที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียนทำเป็นประจำเพื่อเลี้ยงชีพ จำแนกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

2.2.2.1 รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ

2.2.2.2 ค้าขายและธุรกิจส่วนตัว

2.2.2.3 รับจ้าง

2.2.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง ระดับฐานะของผู้ปกครองของนักเรียนซึ่งเป็นรายได้ประจำเดือนของบิดามารดาารวมกัน หรือเป็นรายได้ของผู้ปกครองที่ดูแลนักเรียนอยู่

2.2.4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนกับผู้ปกครองหรือบิดามารดา และการปฏิบัติตนของผู้ปกครองหรือบิดามารดากับนักเรียนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่

2.2.4.1 การปฏิบัติตนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรัก ความเอาใจใส่ การดูแลสุขภาพ การอบรมสั่งสอน เป็นที่ปรึกษาทั้งเรื่องส่วนตัวและการศึกษา

2.2.4.2 การปฏิบัติตนของนักเรียนที่มีต่อผู้ปกครอง ได้แก่ การเคารพเชื่อฟัง การปฏิบัติตามคำสั่งสอน ทั้งทางด้านการใช้ชีวิตส่วนตัว การเงินและการเรียน การช่วยเหลืองานภายในบ้าน

2.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

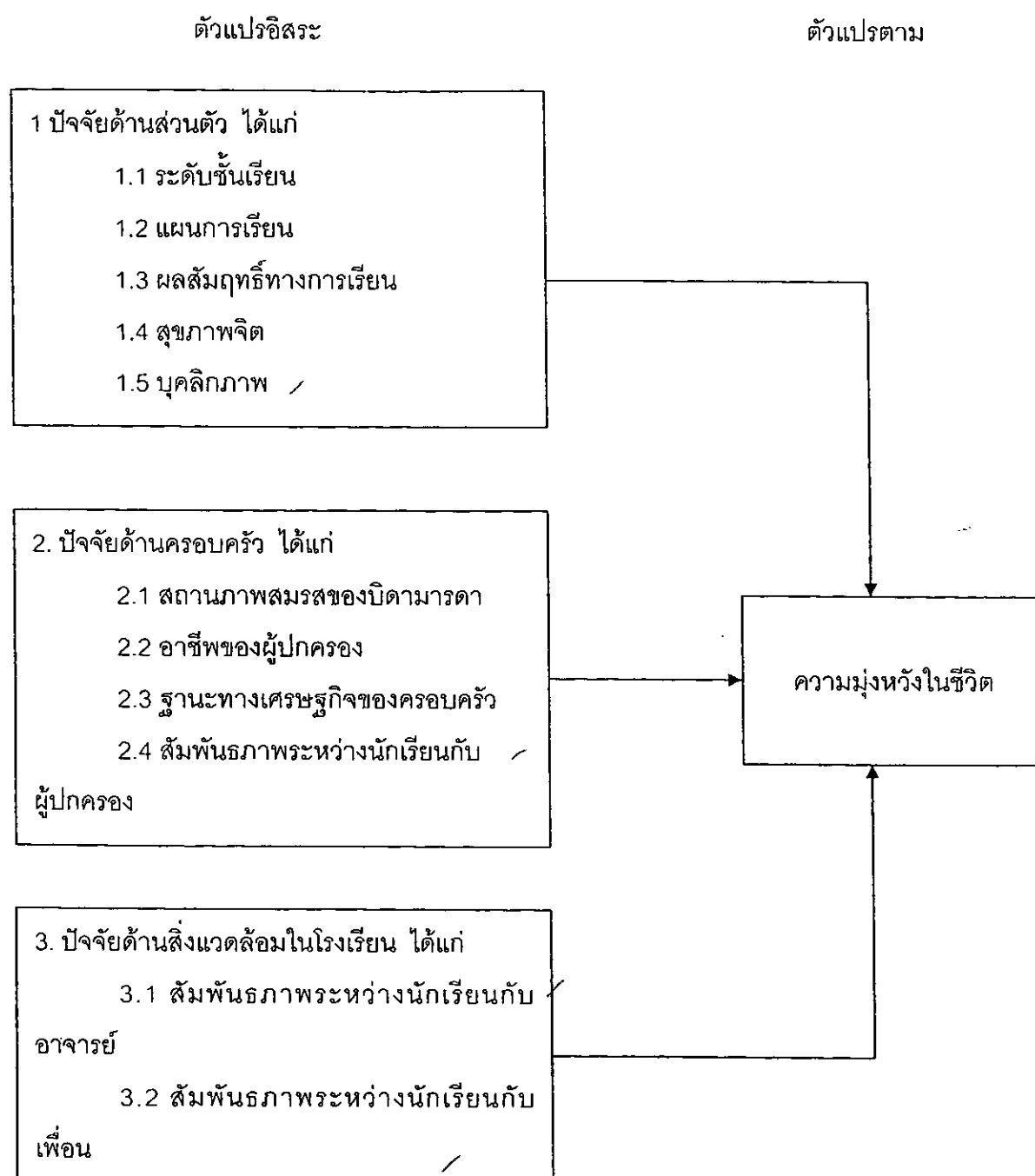
2.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ หมายถึง การปฏิบัติตนของอาจารย์ที่มีต่อนักเรียนและการปฏิบัติตนของนักเรียนที่มีต่ออาจารย์ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ได้แก่

2.3.1.1 การปฏิบัติตนของอาจารย์ที่มีต่อนักเรียน ได้แก่ ความเอาใจใส่ การให้ความรัก ความเอ็นดู ให้ความเป็นกันเอง ยอมรับความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษาทั้งทางด้านการเรียนและเรื่องส่วนตัว

2.3.1.2 การปฏิบัติตนของนักเรียนที่มีต่ออาจารย์ ได้แก่ การให้ความเคารพ เชื่อฟัง ให้เกียรติ แสดงกิริยา วาจา และใจ ถึงความเคารพ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม

2.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน ด้านการเรียนและเรื่องส่วนตัว การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทางการเรียน ความห่วงใยใกล้ชิด สนับสนุนกัน ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา
2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งหวังในชีวิต
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งหวังในชีวิต
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งหวังในชีวิต
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งหวังในชีวิต

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งหวังในชีวิต

1.1.1 ความหมายของความมุ่งหวังในชีวิต

แฟรงเคิล (พระมหากษัตริย์ แสตนอุบล(วรกวินโท). 2546 : 51 ; อ้างอิงจาก frankl. 1959) ได้กล่าวถึงความมุ่งหวังในชีวิตไว้ว่าเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตด้านที่เป็นปัจจัยภายในตัวบุคคล ที่ให้ความสำคัญแก่การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความหมายและมีความพึงพอใจ โดยเน้นที่การแสวงหาความหมายเป็นเป้าหมายของการดำรงชีวิต เน้นที่ความรู้สึกยินดี ความพึงพอใจในสถานการณ์ที่ตนเองเป็นอยู่ตลอดจนการรับรู้ถึงโอกาสและทางเลือกในชีวิตของบุคคล ซึ่งเป็นการตัดสินใจของเขาเอง

ยาโลม (อริญญา ดุ้ยคำภีร์. 2536 : 49 ; อ้างอิงจาก yalom. 1980) ได้ให้ความหมายของความมุ่งหวังในชีวิตไว้ว่า หมายถึง การแสวงหาจุดหมายและความหมายในชีวิตของบุคคล อันเป็นคุณลักษณะที่ตรงข้ามกับความรู้สึกว่าตนไร้ความหมาย

เจฟฟรีส์ (Jeffries. 1996) ได้กล่าวถึงความมุ่งหวังในชีวิตและความหมายไว้ว่า หมายถึง สิ่งสำคัญด้านการรับรู้เกี่ยวกับชีวิต เป็นปรากฏการณ์สากลที่พบเห็นกันทั่วไปในชั่วชีวิตของมนุษย์ หากไม่พิจารณาในด้านอายุ เพศ เชื้อชาติ หรือสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม จะมีลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลไปเป็นการสะท้อนการต่อสู้เพื่อความหมายที่แท้จริงของการมีชีวิต ถ้าไม่มีการต่อสู้เพื่อการมีชีวิตอยู่ที่แท้จริงก็คือการขาดความมุ่งหวังในชีวิต จะทำให้เกิดสภาวะที่เรียกว่า ความว่างเปล่าของการดำรงอยู่ สภาพเช่นนี้จะปรากฏออกมาในรูปแบบของความเบื่อหน่าย และ/หรือพฤติกรรมก้าวร้าว

อริญญา ดุ้ยคำภีร์ (2536 : 57) ได้ให้ความหมายของความมุ่งหวังในชีวิตไว้ว่า หมายถึง การรับรู้ของบุคคลด้านการดำรงชีวิต มีจุดหมายและพบว่ามีกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตได้ให้

ความหมายอย่างลึกซึ้งแก่ตนเอง โดยเน้นที่การแสวงหาจุดหมายและความหมายของการดำรงชีวิต ความรู้สึกยินดีพึงพอใจในสถานการณ์ที่ตนเองเป็นอยู่ การรับรู้ถึงโอกาสและทางเลือกในชีวิตของแต่ละคน ซึ่งเป็นการตัดสินใจของเขาเอง

พรเทพ รุ่งคุณากร (2542 : 61) ได้รวบรวมแนวคิดและสรุปความมุ่งหวังในชีวิตไว้ว่าเป็นคุณภาพภายในชีวิต (subjective quality of life) ที่บุคคลรับรู้ได้ว่า ตนต้องมีชีวิตอยู่เพื่ออะไรบางสิ่ง อันเป็นการตระหนักได้ถึงสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิตตนและมีจุดหมายในการดำเนินชีวิต

กลินดา บุญแสง (2544 : 59) ได้สรุปความมุ่งหวังในชีวิตไว้ว่า หมายถึง การตระหนักรู้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความหมายหรือเป็นคุณค่าของกิจกรรมต่างๆ ในชีวิต ไม่สับสน ท้อแท้ และรู้สึกเป็นสุข

สุมลรัตน์ สาธิตพิเคราะห์ (2545 : 26) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับความมุ่งหวังในชีวิตไว้ว่า มนุษย์มีภาวะอย่างหนึ่งที่ปรากฏออกมา หรือการก้าวไปสู่ภาวะบางอย่าง เป็นการบ่งบอกถึงลักษณะของการมีชีวิตอยู่ของมนุษย์ภายใน คือ การรู้สึกมีคุณค่า มีลักษณะเฉพาะตน (Being there หรือ Design) เป็นภาวะที่มีอยู่ และเชื่อว่าตนเองมีอยู่ และสามารถที่จะติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นได้โดยยึดภาวะที่มีอยู่ของตนนั้น มนุษย์เราต่างไปจากสัตว์อื่นในส่วนที่สามารถจะรู้ตนเองได้ ตลอดจนถึงเหตุการณ์ซึ่งมีอิทธิพลต่อตนเองและรู้ภาวะต่อเนื่องกันของอดีต ปัจจุบัน อนาคต ความรู้ดังกล่าวทำให้การเลือกและการตัดสินใจต่างๆ เป็นไปได้ มนุษย์จึงต้องรับผิดชอบเพราะเขาได้เลือก การรู้ตัวโดยตนเอง (ภาวะที่ศักยภาพของคนในอันที่จะรู้ตัวว่าประสบการณ์ที่เขามีนั้น เกิดแก่เขา เป็นของเขา) จะช่วยให้มีการตัดสินใจเกิดขึ้นทุกขณะ

พระมหาครรชิต แสนอุบล(วรกวินโท) (2546 : 52) ได้สรุปความหมายเกี่ยวกับความมุ่งหวังในชีวิตไว้ว่าหมายถึง คุณภาพภายในชีวิตของบุคคลที่แสดงให้เห็นว่ามีการรับรู้หรือตระหนักรู้ตนเองของมนุษย์ในด้านการดำรงชีวิตอย่างมีจุดหมาย โดยผ่านกระบวนการแสวงหาความหมายแห่งชีวิต ซึ่งอยู่ในรูปของคุณค่าที่มีความหมายต่อการดำรงชีวิต คือ คุณค่าเชิงสร้างสรรค์ คุณค่าเชิงประสบการณ์ และคุณค่าเชิงโลกทรรศน์ ซึ่งทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นถึงภาวะมีอยู่แห่งชีวิตและภาวะไม่ว่างเปล่าแห่งชีวิต มนุษย์ที่มีเป้าหมายแห่งการมีชีวิตอยู่เพื่ออะไรบางสิ่ง และลบความรู้สึกว่าตนไร้ความหมายลงได้ ความมุ่งหวังในชีวิตจะปรากฏในการทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิต การติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น และจะมีลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลไปตามแต่คุณค่าที่มีต่อความหมายแห่งชีวิตที่แต่ละบุคคลเลือกดำเนินการ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความมุ่งหวังในชีวิต หมายถึง การรับรู้ของบุคคลด้านการดำรงชีวิต มีจุดหมายและพบว่ากิจกรรมต่างๆ ในชีวิตได้ให้ความหมายอย่างลึกซึ้งแก่ตนเอง เป็นคุณภาพภายในชีวิต ซึ่งบ่งบอกถึงลักษณะของการมีชีวิตอยู่ของมนุษย์ภายใน คือ การรู้สึกมีคุณค่า มีลักษณะเฉพาะตน และเป็นภาวะที่มีอยู่ ซึ่งในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น จะมีลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลไปตามแต่คุณค่าที่มีต่อความหมายแห่งชีวิตที่แต่ละบุคคลเลือกดำเนินการ

1.1.2 ความสำคัญของความมุ่งหวังในชีวิต

เซย์ลีส (Sayles. 1994) กล่าวว่า ความมุ่งหวังในชีวิตเป็นเครื่องมือช่วยให้ทราบว่า นักเรียนวัยรุ่นคนใดมีแนวโน้มที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การดื่ม การสูบบุหรี่และกัญชา การดื่มแล้วขับรถ การติดยาเสพติด เป็นต้น

แฟรงเคิล (อรัญญา ตัญยัมภีร์. 2536 : 17-20 ; อ้างอิงจาก Frankl. 1967) กล่าวว่า ความสำคัญของความมุ่งหวังในชีวิตไว้ว่า ความมุ่งหวังของชีวิต หรือความหมาย มีความสำคัญต่อบุคคล และไม่สามารถเข้าใจได้โดยตรง ด้วยการใช้กระบวนการเชิงเหตุผล หรือด้วยความคิดใดๆ บุคคลจะเข้าถึงความหมายของชีวิตได้ เขาต้องลงมือกระทำบางสิ่งอย่างมุ่งมั่น ใน แต่ละสถานการณ์ชีวิต หรือมีการกระทำมุ่งสู่เป้าหมายบางประการในแต่ละขณะ กล่าวว่าการเข้าถึงความหมายของชีวิตนั้นบุคคลต้องเชื่อในการมีอยู่ หรือการปรากฏอยู่ของเขา โดยยึดถือว่าการมีอยู่หรือปรากฏอยู่นั้นเป็นสิ่งที่มีความหมายในตัวของมันเอง บุคคลเพียงแต่เป็นผู้ค้นพบความหมายไม่ใช่ผู้สร้าง

บุคคลจะค้นพบความหมายของชีวิตในประสบการณ์แต่ละขณะ ในรูปของคุณค่าต่างๆ 3 แนวทาง คือ

1. คุณค่าเชิงสร้างสรรค์ (Creative value) ความหมายของชีวิตในแนวนี้เป็นการให้คุณค่าแก่การทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยการพยายามทำสิ่งนั้นให้ดีขึ้นกว่าเดิม หรือด้วยการทำงานในหน้าที่ด้วยความกระตือรือร้น หรือการสร้างผลงานต่างๆ ที่มาจากความปรารถนาหรือความต้องการภายในของตนเอง คุณค่าเชิงสร้างสรรค์เกิดจากการทำให้ศักยภาพออกมาเป็นผลงานรูปธรรม

2. คุณค่าเชิงประสบการณ์ (Experience value) ความหมายของชีวิตในแนวนี้เป็นการให้คุณค่าแก่การดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่น และโลกรอบๆ ตัวในรูปของมนุษยสัมพันธ์ ในรูปของความรู้สึกดีในคุณค่าในคุณความดี รูปความรู้สึกต่อตนเองในฐานะมนุษย์ผู้มีจิตใจสูง ตัวอย่างเช่น การมีส่วนร่วมร่วมรับความรู้สึกในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ความรู้สึกปิติยินดีในประสบการณ์ของความเป็นหนึ่งเดียวในขณะฟังดนตรีหรือขณะทำสมาธิ

3. คุณค่าเชิงทัศนคติ (Attitude value) ความหมายของชีวิตในแนวนี้เป็นการให้คุณค่าทัศนคติต่อโชคชะตาต่อสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในการดำรงชีวิต เช่น ความวิตกกังวล ความรู้สึกผิด ความตายและต่อสภาพชีวิตที่ทุกข์ทรมาน (เช่น ความเจ็บป่วยที่รักษาไม่หาย) คุณค่าเชิงทัศนคติเป็นคุณค่าที่เกิดจากการที่บุคคลเผชิญกับสถานการณ์ที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ คุณค่าเชิงทัศนคติเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลค้นพบความหมายในชีวิตที่ลึกซึ้ง

คุณค่าเชิงทัศนคติ เป็นคุณค่าที่เกิดจากการที่บุคคลเผชิญกับสถานการณ์ที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ สถานการณ์ของความสิ้นหวัง มีความรู้สึกที่ตนเองเป็นเหยื่อหรือผู้ถูกกระทำแล้วเขาสามารถปรับทัศนคติต่อชีวิต หรือค้นพบความหมายบางอย่างที่ทำให้เขาก้าวพ้นจากสถานการณ์ที่หมดหวังได้ เขาสามารถเผชิญกับสถานการณ์นั้นด้วยทัศนคติที่แสดงถึงการยอมรับและอยู่กับมันได้อย่างไม่รู้สึกแปลกแยก

กสิณา บุญแสง (2544 : 60) ได้สรุปความสำคัญของความมุ่งหวังในชีวิตไว้ว่า มีความสำคัญกับบุคคลต่างๆ ในการสร้างสรรค์ผลงาน การมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น การเผชิญกับสถานการณ์ของความลึกลับ โดยเฉพาะวัยรุ่น ความมุ่งหวังในชีวิตยังช่วยให้ทราบถึงผู้ที่มีแนวโน้มที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยง เพื่อจะได้หาทางป้องกันหรือแก้ไข

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความมุ่งหวังในชีวิตหรือในเอกสารใช้คำว่าความหมายของชีวิต มีความสำคัญกับบุคคลต่างๆ ในการสร้างสรรค์ผลงาน แต่ความมุ่งหวังในชีวิตไม่สามารถเข้าใจได้โดยตรง บุคคลจะต้องลงมือกระทำบางสิ่งอย่างมุ่งมั่น ในแต่ละสถานการณ์ชีวิต บุคคลจึงจะค้นพบความมุ่งหวังในชีวิตของตน

1.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับความมุ่งหวังในชีวิต

1.1.3.1 เป็นภาวะมีอยู่แห่งจิตวิญญาณของมนุษย์

แฟบริ (อริยญา ดุ้ยคัมภีร์. 2536 : 62 ; อ้างอิงจาก Fabry.1988) ระบุว่าความหมายและความมุ่งหวังในชีวิตเป็นภาวะทางจิตวิญญาณที่ยึดความตาย โดยเฉพาะความตายทางจิตวิญญาณซึ่งตรงกับที่ชื่อว่า ความหมายชีวิต คือ จิตวิญญาณของมนุษย์ (Noose) และการแสวงหาความหมายและความมุ่งหวังในชีวิตก็คือการทำงานของจิตวิญญาณ เพื่อเติมภาวะภายในที่ว่างเปล่าให้มนุษย์ดำรงอยู่อย่างมีความหมาย มีความหวังและพึงพอใจในภาวะชีวิตของตน จิตวิญญาณนั้นเป็นคุณสมบัติเฉพาะของมนุษย์ ซึ่งเป็นสิ่งเดียวที่ทำให้มนุษย์แตกต่างจากสรรพสิ่งในโลก โดยเป็นคุณภาพชีวิตภายในที่แตกต่างไปจากมิติทางจิตใจอย่างสิ้นเชิง เนื่องจากจิตใจเป็นมิติที่มีข้อจำกัดทางชีวิตเคมีที่เกี่ยวข้องอยู่กับร่างกายอันประกอบด้วยสัจธาตุญาณและแรงขับต่างๆ การมีชีวิตภายใต้มิติด้านจิตใจ มนุษย์จึงเปรียบเสมือนกับเป็นผู้ถูกขับเคลื่อนด้วยแรงขับที่สามารถตัดสินใจได้เองว่าตนต้องทำสิ่งใด

1.1.3.2 เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในการแสวงหาความหมาย

ความหมายและความมุ่งหวังในชีวิตเป็นการรับรู้และการตอบสนองของบุคคลต่อความหมายจำเพาะที่ปรากฏในแต่ละขณะของแต่ละประสบการณ์ในชีวิต ซึ่งตามทัศนะของนักคิดอัตถิภาวนิยมชาวฝรั่งเศสอย่าง ซาตร์ และเคมูส (Satre and Camus) เชื่อว่า ชีวิตไม่มีความหมายเพียงแต่มนุษย์ต้องการชีวิตที่มีความหมาย

1.1.3.3 เป็นแรงจูงใจเบื้องต้นในการดำรงชีวิตของมนุษย์

แฟรงเคิล (Fabry. 1988 ; citing Frankl : 1970) กล่าวว่า การมีชีวิตเป็นผลพลอยได้ของการแสวงหาและการค้นพบความหมายในแต่ละขณะดังที่กล่าวมาแล้วว่า มนุษย์มีชีวิตอยู่เพื่ออะไรบางสิ่ง และจำเป็นต้องแสวงหาความหมาย ดังนั้นในการดำเนินชีวิต มนุษย์จึงมีความหมาย และความมุ่งหวังในชีวิตเป็นแรงจูงใจเบื้องต้น แฟรงเคิล (Frankl. 1970) ไม่ปฏิเสธว่า มนุษย์มีแรงขับเคลื่อนปรารถนาหรือสัจธาตุญาณต่างๆ แต่มนุษย์ก็มีความหมายและความมุ่งหวังเป็นแรงจูงใจในการดำรงชีวิต

ของมนุษย์ โดยเป็นแหล่งทรัพยากรภายในที่สำคัญที่สุด เนื่องจากความหมายและความมุ่งหวังเป็นแก่นแท้หรือศูนย์กลางในการกำหนดชีวิตตนเอง

1.1.3.4 เป็นการเติมเต็มชีวิต

แฟรงเคิล (Fabry, 1988) กล่าวว่า มนุษย์ไม่อาจมีชีวิตเพียงเพื่อแสวงหาแต่ความสนุกสนาน ความเพลิดเพลิน รวมทั้งอำนาจและลาภยศใดๆ หากบุคคลใดหมกมุ่นหรือเลือกสิ่งเหล่านี้เป็นความหมาย เขาก็จะมุ่งทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตเพียงเพื่อความสนุกสนาน ทำให้กระบวนการทางจิตทั้งหมดถูกจำกัดไว้ภายใต้กฎแห่งความเพลิดเพลิน และสิ่งเหล่านี้ก็จะเป็เงาบังความหมายที่แท้จริงไว้ และเบี่ยงเบนมนุษย์ไปสู่ชีวิตที่กลวงเปล่า เพราะล้าพ้งสิ่งเหล่านี้โดยตรงไม่สามารถเป็นความหมายแก่ชีวิตได้เลย หรือแม้จะพยายามให้เป็น ชีวิตก็จะพบความหมายได้น้อยมาก แต่ด้วยความหมายต่างหากที่จะนำมาซึ่งความสุขที่แท้จริงของมนุษย์ คือ ความสุขที่ได้สัมผัสชีวิตที่มีความหมาย มีคุณค่า และเป็นชีวิตที่แท้ แฟรงเคิล (Frankl, 1970) ย้ำว่า ความสุขคือสิ่งที่ติดตามมาเมื่อมีเหตุผลพอที่จะมีความสุข ซึ่งเหตุผลนั้นคือการมีความหมายและความมุ่งหวังในชีวิต

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การแสวงหาความหมายและความมุ่งหวังในชีวิตก็คือการทำงานของจิตวิญญาณ เพื่อเติมภาวะภายในที่ว่างเปล่าให้มนุษย์ดำรงอยู่อย่างมีความหมาย มีความหวังและพึงพอใจในภาวะชีวิตของตน ยอมรับและอยู่กับภาวะชีวิตอย่างที่เป็นได้โดยไม่รู้สึกแปลกแยก ทำให้เกิดความพอใจในความเป็นอยู่ของตน

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งหวังในชีวิต

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ครัมเบอร์ก และคาร์ร (Crumbaugh and Carr, 1979 : A) ได้ศึกษาลมของกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอสต่อการเพิ่มความมุ่งหวังในชีวิตในผู้ติดสุราเรื้อรังที่มาพบแพทย์ โดยวัดผลก่อนและหลังการเข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอส และเปรียบเทียบกับผู้ติดสุราเรื้อรังที่มาพบแพทย์ แต่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่ม พบว่า ผู้ติดสุราเรื้อรังที่เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอส มีค่าคะแนนความมุ่งหวังในชีวิตสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอส

ฮาร์โลว์ และคณะ (Harlow, et al. 1987 : 235 – 236) ศึกษาความสัมพันธ์ของความมุ่งหวังในชีวิตกับลักษณะอื่นๆ ในคนไข้ที่มาพบจิตแพทย์ พบว่า ความมุ่งหวังในชีวิตมีความสัมพันธ์ด้านบวกกับการรับรู้เป้าหมายในชีวิตด้านบวก และการมีแรงจูงใจค้นหาความหมายในชีวิต นั่นคือ บุคคลที่มีความมุ่งหวังในชีวิตสูงจะมีการรับรู้เป้าหมายในชีวิตทางบวกและมีแรงจูงใจค้นหาความหมายในชีวิตสูงด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าความมุ่งหวังในชีวิตมีความสัมพันธ์ทางลบกับความรู้สึกสับสนในการดำรงชีวิต นั่นคือ บุคคลที่มีความมุ่งหวังในชีวิตสูงจะมีความสับสนในการดำรงชีวิตต่ำ และพบว่าส่วนใหญ่ของบุคคลที่มาพบจิตแพทย์ด้วยสาเหตุของการพยายามฆ่าตัวตาย มีความท้อแท้ หดหู่ในชีวิต เป็อง่ายลิ่งรอบตัว เป็นบุคคลที่มีความมุ่งหวังในชีวิตต่ำ

ฮาร์โลว์ และนิวคัม (Harlow and Newcomb. 1990 : 387 – 409) ศึกษาความสัมพันธ์ของความมุ่งหวังในชีวิต ในกลุ่มตัวอย่างมีเชื้อชาติต่างกัน (ผิวขาวร้อยละ 66 ผิวดำร้อยละ 15 เอเชียร้อยละ 10 และอเมริกันร้อยละ 15) จำนวน 939 คน อายุโดยเฉลี่ย 21.93 ปี การศึกษานี้เป็นการศึกษา Longitudinal study ระยะเวลา 8 ปี พบว่า ความมุ่งหวังในชีวิตมีความสัมพันธ์กับ ความพึงพอใจในสุขภาพและงาน (Work and Health Satisfaction) ความพึงพอใจสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล (Relationship Satisfaction) และการดำรงชีวิตอย่างมีความมุ่งหวัง (Purposeful Living)

เซย์ลีส (Sayles. 1994) ได้ศึกษาความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหวังในชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นภายใต้สภาพเงื่อนไขต่างๆ ได้แก่ ด้านเพศ ระดับการยึดตัวเป็นศูนย์กลาง และเชื้อชาติ (เชื้อสายแอฟริกัน-อเมริกา อังกฤษ และฮิสปานิก) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 582 คน จากภาคตะวันตกเฉียงใต้ของสหรัฐที่มีความหลากหลายด้านเชื้อชาติ ตัวแปรอิสระของการวิจัย ครั้งนี้ประกอบด้วย ความมุ่งหวังในชีวิต ซึ่งวัดด้วยแบบทดสอบความมุ่งหวังในชีวิต การยึดตนเป็นศูนย์กลางของวัยรุ่น และเชื้อชาติของวัยรุ่น ส่วนตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นซึ่งวัดด้วยแบบสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น ผลการวิจัย ปรากฏว่า นักเรียนที่มีคะแนนความมุ่งหวังในชีวิตต่ำจะมีพฤติกรรมเสี่ยงสูง อย่างมีนัยสำคัญ (พฤติกรรมเสี่ยง ได้แก่ การดื่ม การสูบบุหรี่ และกัญชา การดื่มแล้วขับรถ และการติดยาเสพติด) ความสัมพันธ์ในลักษณะดังกล่าวนี้ ปรากฏเป็นจริงทั้งในวัยรุ่นชาย-หญิง และวัยรุ่นเชื้อชาติต่างๆ นักเรียนที่มีคะแนนการยึดตนเป็นศูนย์กลางต่ำ จะมีระดับการเข้าร่วมมีพฤติกรรมเสี่ยงสูง ซึ่งจะตรงกันข้ามกับความคาดหวัง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเชื้อชาติที่ต่างกันั้น ปรากฏว่าวัยรุ่นเชื้อสายแอฟริกัน-อเมริกัน จะมีระดับความมุ่งหวังในชีวิตสูงกว่าวัยรุ่นเชื้อสายฮิสปานิก อเมริกัน หรือ อังกฤษ-อเมริกัน นักเรียนเชื้อสายอังกฤษ-อเมริกัน มีความผูกพันกับการมีพฤติกรรมเสี่ยงมากกว่าเพื่อนนักเรียนที่เป็นเชื้อชาติส่วนน้อย การปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความมุ่งหวังในชีวิต ลักษณะทางเชื้อชาติ และพฤติกรรมเสี่ยง มีผลในระดับปานกลางซึ่งมีผลทำให้ความสัมพันธ์ของวัยรุ่นเชื้อสายแอฟริกัน-อเมริกัน และอังกฤษ อเมริกัน อ่อนแอลง ผลการวิจัยครั้งนี้ ชี้ให้เห็นว่า แบบทดสอบความมุ่งหวังในชีวิตอาจใช้เป็นเครื่องมือช่วยทำให้ทราบว่า นักเรียนวัยรุ่นคนใดมีแนวโน้มจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยง อาจมีการใช้ยุทธศาสตร์การให้คำปรึกษาที่เหมาะสม เพื่อช่วยนักเรียนวัยรุ่นเหล่านี้ ให้รู้จักสร้าง ความมุ่งหวังในชีวิต ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวได้ และยังช่วยลดจำนวนเด็กที่สูญเสียชีวิตไปเนื่องจากการเมาแล้วขับรถหรือเสพยาเสพติดได้ด้วย

เกอร์วูด (Gerwood. 1995) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความมุ่งหวังในชีวิต โดยเปรียบเทียบสถานภาพการทำงาน สภาพจิตใจ และอารมณ์ของผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุในศูนย์พลเมืองสูงอายุ ที่พอริช เวลเทิน โอไฮโอ 3 แห่ง เหตุผลที่ทำการวิจัยกับผู้สูงอายุนั้น เพราะผู้วิจัยเห็นว่า วัยสูงอายุเป็นวัยที่เริ่มเสื่อมถอย ชีวิตจึงมีความหมายมากจนถึงวาระสุดท้าย การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบทดสอบเกี่ยวกับความมุ่งหวังในชีวิต แล้วทำกับผู้สูงอายุจำนวน 130 คน เพื่อค้นหาว่า คะแนนของการทดสอบมีความสัมพันธ์กับ

สถานภาพอยู่คนเดียวหรือกับบุคคลอื่นของผู้สูงอายุหรือไม่ ผู้สูงอายุเป็นคนที่ทำงานหรือเป็นอาสาสมัครหรืออยู่ระหว่างการเกษียณอายุมีสภาพทางด้านจิตใจเป็นอย่างไร ผลการวิจัยปรากฏว่าสถานภาพความเป็นอยู่และการทำงานของผู้สูงอายุ มิได้เป็นตัวแปรเชิงพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญต่อคะแนนในแบบทดสอบความมั่งหวังในชีวิต ส่วนสภาพจิตใจและความกดดัน ในผู้สูงอายุยังคงเป็นตัวพยากรณ์คะแนนแบบทดสอบอย่างเท่าเทียมกัน

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

อรัญญา ด้อยคำภีร์ (2536) ได้ศึกษาผลของกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอสต่อการเพิ่มความมั่งหวังในชีวิตของหญิงในสถานสงเคราะห์หญิงบ้านเกร็ดตระการที่มีพฤติกรรมเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อเอชไอวี โดยกลุ่มตัวอย่างนั้นเป็นหญิงสถานสงเคราะห์หญิงบ้านเกร็ดตระการที่มีพฤติกรรมเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ที่ได้รับการสงเคราะห์ในปี พ.ศ.2536 จำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 12 คน กลุ่มทดลองนั้นได้เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอสสัปดาห์ละ 2 ครั้งๆ ละ 3 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง และใช้แบบวัดความมั่งหวังในชีวิตและแบบสัมภาษณ์ความมั่งหวังในชีวิตเป็นเครื่องมือทดสอบคะแนนความมั่งหวังในชีวิต ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า หญิงในสถานสงเคราะห์หญิงบ้านเกร็ดตระการที่มีพฤติกรรมเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มทดลองมีคะแนนความมั่งหวังในชีวิตสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสูงกว่ากลุ่มควบคุมหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พรเทพ รุ่งคุณากร (2542) ได้ศึกษาผลของการอานาปานสติมีต่อความสงบ ความหมายและความมั่งหวังในชีวิต และความจริงแท้ของผู้เริ่มฝึกในโครงการอานาปานสติภาวนาประจำเดือน ณ อาศรมนานาชาติ สวนโมกขพลาราม อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 46 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 23 คน กลุ่มทดลองได้เข้าฝึกอบรมอานาปานสติในโครงการอานาปานสติภาวนาประจำเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2542 ณ ธรรมาศรมนานาชาติ สวนโมกขพลาราม เป็นเวลา 7 วันติดต่อกัน ส่วนกลุ่มควบคุมปฏิบัติตามปกติ ไม่ได้รับการฝึกฝนใดๆ และใช้แบบวัดความสงบ แบบวัดความหมายและความมั่งหวังในชีวิต และแบบวัดความจริงแท้ เป็นเครื่องมือในการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า กลุ่มทดลองมีระดับความสงบและความจริงแท้สูงขึ้นกว่าระยะก่อนการทดลองและมีความแตกต่างกันกับกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบความแตกต่างกันในคะแนนความหมายและความมั่งหวังในชีวิต ทั้งก่อนและหลังการทดลอง

กสิณา บุญแสง (2544) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มกับกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความมั่งหวังในชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งอยู่ในศูนย์เมอร์ซี กรุงเทพมหานคร จำนวน 16 คน โดยใช้แบบสอบถามความมั่งหวังในชีวิต ที่ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามความมั่งหวังในชีวิตของครัมเบอร์ก์ และมาร์ชอลล์ลิกค์ (1969) และของอรัญญา ด้อยคำภีร์ (2536) มาสร้างเป็นแบบสอบถามจำนวน 60 ข้อ ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มและได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความมั่งหวัง

ในชีวิตดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และคะแนนความมุ่งหวังในชีวิตดีขึ้นไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มกับนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

สมุลรัตน์ สาริตพิเคราะห์ (2545) ได้ศึกษาความมุ่งหวังในชีวิตของหญิงที่ถูกข่มขืนกระทำชำเรา กลุ่มตัวอย่างเป็นหญิงที่ถูกข่มขืนกระทำชำเรา ที่ได้มีการแจ้งความดำเนินคดีทางอาญาและส่งตัวมาตรวจที่โรงพยาบาลตำรวจ โดยระยะเวลาภายหลังการถูกข่มขืนกระทำชำเราถึงระยะแจ้งความดำเนินคดีอยู่ระหว่าง 2 – 6 สัปดาห์ จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกในด้านความมุ่งหวังในชีวิต ซึ่งผลการวิจัยพบว่า หญิงที่ถูกข่มขืนกระทำชำเราที่มีอายุระหว่าง 13 – 30 ปี เป็นโสด มีจำนวนพี่น้อง 2 – 7 คน มีลำดับการเกิดอยู่ลำดับที่ 1 – 4 มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาถึงอุดมศึกษา ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างและกำลังศึกษาอยู่ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวส่วนใหญ่มีการทะเลาะกันเป็นบางครั้ง บิดามารดาของหญิงที่ถูกข่มขืนกระทำชำเราเป็นผู้แจ้งความดำเนินคดี และผู้ถูกข่มขืนกระทำชำเราส่วนใหญ่เป็นเพื่อนกับหญิงที่ถูกข่มขืนกระทำชำเรา นอกจากนี้ยังพบว่าหญิงที่ถูกข่มขืนกระทำชำเรามีความมุ่งหวังในชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกความมุ่งหวังในชีวิตในแต่ละด้านพบว่า ความมุ่งหวังในชีวิตของหญิงที่ถูกข่มขืนกระทำชำเรา ด้านความคิดความรู้สึกของหญิงที่ถูกข่มขืนกระทำชำเรา ด้านความปรารถนาที่จะมีอิสรภาพในการตัดสินใจ ด้านการมีกำลังใจที่เข้มแข็งไม่ท้อถอยในชีวิต ด้านการไม่ถูกดูหมิ่นจากผู้อื่น ด้านการกล้าที่จะเผชิญกับปัญหาที่จะมาทำลายการดำรงชีวิตของตนเองด้านความปรารถนาที่จะมีชีวิตที่ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น โดยเฉพาะบุคคลที่ใกล้ชิดที่ทราบเหตุการณ์ของการถูกข่มขืนกระทำชำเราอยู่ในระดับปานกลาง

พระมหาครรชิต แสนอุบล (วรกวินโท) (2546) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวพุทธศาสตร์ที่มีต่อความมุ่งหวังในชีวิตของผู้ติดเชื้อเอดส์ วัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ติดเชื้อเอดส์ระยะที่ 1 และระยะที่ 2 ที่ยังไม่ปรากฏอาการเจ็บป่วยหรือปรากฏอาการโรคแทรกซ้อน แต่อยู่ในระหว่างได้รับการรักษา มีสุขภาพแข็งแรง นับถือศาสนาพุทธ พักอาศัยอยู่ในวัดพระบาทน้ำพุ และมีคะแนนความมุ่งหวังในชีวิตตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา จำนวน 10 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร และได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวพุทธศาสตร์จำนวน 12 ครั้ง แบบแผนการทดลองครั้งนี้เป็นแบบ One Group Pretest – Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความมุ่งหวังในชีวิต และโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวพุทธศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบค่าที (t – test for dependent samples) จากการวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า ผู้ติดเชื้อเอดส์มีคะแนนความมุ่งหวังในชีวิตเพิ่มขึ้น หลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวพุทธศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาความมุ่งหวังในชีวิตรายด้านแล้ว พบว่า ผู้ติดเชื้อเอดส์ที่เข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวพุทธศาสตร์มีความมุ่งหวังในชีวิตด้านการตระหนักรู้ตนเอง การตระหนักรู้คุณค่าของตนเอง การตระหนักรู้อิสรภาพและความรับผิดชอบแห่งตน

การตระหนักรู้ภาพลักษณ์แห่งตนและการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น และการตระหนักรู้ความหมายแห่งชีวิต จุดมุ่งหมาย คุณค่า และเป้าหมายเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความมุ่งหวังในชีวิตมีความสัมพันธ์ด้านบวกกับการรับรู้เป้าหมายในชีวิตด้านบวก และการมีแรงจูงใจค้นหาความหมายในชีวิต นั่นคือ บุคคลที่มีความมุ่งหวังในชีวิตสูงจะมีการรับรู้เป้าหมายในชีวิตทางบวกและมีแรงจูงใจค้นหาความหมายในชีวิตสูงด้วย ซึ่งความมุ่งหวังในชีวิตมีความสำคัญกับคนทุกวัย ตั้งแต่วัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน ไปจนถึงผู้สูงอายุ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กูด และคนอื่นๆ (Good and others. 1973 : 7) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ว่าหมายถึง ความสำเร็จ (Accomplishment) ความคล่องแคล่ว ความชำนาญในการใช้ทักษะหรือการประยุกต์ใช้ความรู้ต่างๆ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง ความรู้หรือทักษะอันเกิดจากการเรียนรู้ในวิชาต่างๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว ซึ่งได้จากผลการทดสอบของครูผู้สอน หรือผู้รับผิดชอบในการสอน หรือทั้งสองอย่างรวมกัน

เดโช สนวนนนท์ (2512 : 3 - 4) ให้ความหมายว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement) หมายถึง ความสำเร็จที่ได้รับจากความพยายาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ หรือระดับของความสำเร็จที่ได้รับในแต่ละด้านโดยเฉพาะหรือโดยทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2520 : 37 - 39) กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในด้านโรงเรียนว่า โรงเรียนและการจัดการศึกษาในโรงเรียนมีความสำคัญมากต่อสภาพการเรียนการสอน เพราะนักเรียนจะมีความสุขต่อการเรียนการสอนหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ต่อครูและบรรยากาศในโรงเรียน และกล่าวถึงปัจจัยด้านต่างๆ ในโรงเรียน 4 ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยเกี่ยวกับการจัดการการศึกษา ได้แก่ การจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน การจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร การจัดอาคารสถานที่ในโรงเรียน

2. ปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ซึ่งเป็นหัวหน้าสถานศึกษาและมีความสัมพันธ์กับนักเรียนและครู อาจารย์ ตลอดจนความสามารถในการบริหารงาน สิ่งต่างๆ เหล่านี้มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสิ้น

3. ปัจจัยเกี่ยวกับครู อาจารย์ในโรงเรียน ได้แก่ อัตราเฉลี่ยของครู อาจารย์ กับนักเรียน ประสิทธิภาพในการสอน วุฒิการศึกษา ตลอดจนขวัญกำลังใจของครูในการปฏิบัติหน้าที่ในการสอน

4. กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในหลักสูตรซึ่งมีอิทธิพลมากต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ได้แก่ ทักษะในการเรียนการสอน ความพร้อมในการสอน จำนวนคาบการสอนต่อสัปดาห์ ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรการศึกษา

อัจฉรา สุขารมณ์ และอรพินทร์ ชูชม (2530 : 3) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ระดับความสำเร็จที่ได้รับจากการเรียน ซึ่งได้ประเมินผลจากหลายวิธี ดังต่อไปนี้

1. กระบวนการที่ได้จากแบบทดสอบ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป (Published Achievement Test)

2. กระบวนการที่ได้จากเกรดเฉลี่ยของโรงเรียน (School Grade) ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อนและช่วงเวลายาวนาน

จิราภรณ์ เมืองพรวน (2538 : 24) ได้กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถภาพด้านต่างๆ ของสมองที่พัฒนาขึ้นหลังจากการเรียนรู้วิชาต่างๆ โดยพิจารณาจากคะแนนสอบหรือผลงานที่ครูมอบหมายให้ หรือจากทั้งสองอย่าง

มาริษา นาคทับที (2541 : 28) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถที่ผู้เรียนได้รับหลังจากเรียนรู้วิชานั้นๆ แล้ว ซึ่งจะทราบว่ามีปริมาณมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาได้จากคะแนนผลสอบแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือได้จากการสังเกตพฤติกรรมและความสำเร็จด้านอื่นๆ ประกอบ

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จที่ได้รับจากความพยายามในการเรียน ซึ่งประเมินได้จากคะแนนสอบ หรือผลงานที่ได้รับมอบหมายหรือจากทั้งสองอย่าง และผลของการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำให้สามารถแยกกลุ่มของนักเรียนออกเป็นระดับต่างๆ ได้แก่ สูง กลาง ต่ำ

2.1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านสุขภาพจิต

องค์การอนามัยโลก ได้ให้ความหมายของคำว่า สุขภาพจิต ไว้ว่า ความสมบูรณ์ทางด้านจิตใจ ซึ่งปราศจากอาการของโรคจิต โรคประสาทหรือลักษณะผิดปกติอื่นๆ ทางจิตใจ และความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ โดยไม่มีข้อขัดแย้งภายในจิตใจ

มูลีย์ (Mouley.1965 : 165 – 167) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิตไว้ว่า หมายถึง การกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสม เพื่อสนองความต้องการของบุคคล เพื่อลดความตึงเครียดทางอารมณ์ เพื่อการปรับตัว เพื่อสัมพันธภาพอันดีงามระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม เช่น เพศ วัฒนธรรม เศรษฐกิจและสภาพแวดล้อม

จาโฮดา (Jahoda.1970 : 28 – 35) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิตไว้ว่า หมายถึง การที่มีสภาวะจิตใจสมบูรณ์ และการมีสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ของแต่ละคนนั้นจะต้องพิจารณาองค์ประกอบ

ต่างๆ ทั้ง 6 ประการ คือ เจตคติที่ดีต่อตนเอง การสร้างความเจริญเติบโตและพัฒนากิจให้บังเกิดขึ้นแก่ตนเอง การสร้างบูรณาการแห่งบุคลิกภาพของตนเอง การมีอิสรภาพในการปกครองตนเอง การรับรู้ความเป็นจริงและความรอบรู้ในสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์และคณะ (2518 : 4) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิตไว้ว่า หมายถึง ความต้องการของเราเองที่จะทำให้มีความสุข ความสงบทางจิตใจ มีความสนุกสนาน ร่าเริง ตลอดจนความพึงพอใจต่างๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันในสังคมที่อาศัยอยู่

ฝน แสงสิงแก้ว (2521 : 57) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิตไว้ว่า หมายถึง สภาวะของชีวิตที่มีสุขภาพและผู้ที่สุขภาพจิตดี คือ ผู้ที่สามารถปรับตนเองอยู่ได้ด้วยความสุขในโลกซึ่งเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ได้

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2524 : 2) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิตไว้ว่า หมายถึง ความสมบูรณ์ของจิตใจที่ปราศจากอาการผิดปกติต่างๆ ทางจิต เช่น โรคจิต โรคประสาท ฯลฯ มีความมั่นคงทางจิตใจ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมในสังคม โดยไม่ขัดแย้งภายในจิตใจ

สุรางค์ จันทน์เอม (2527 : 2) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิตไว้ว่า หมายถึง สมรรถภาพในการปรับปรุงตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี มีความคิดถูกต้อง แก้ปัญหาในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข และสามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สุขภาพจิต หมายถึง สภาวะของจิตใจที่สามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ตลอดจนความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

2.1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพ

อีริคสัน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.2530 : 42 ; อ้างอิงจาก Erikson. 1959 : 88 – 94) เชื่อว่า การพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์มิได้หยุดอยู่แค่วัยเด็ก จะมีการพัฒนาลักษณะต่างๆ ของบุคลิกภาพอย่างเป็นลำดับตลอดชีวิตของบุคคลแต่ละบุคคล

ฮิลการ์ด และแอทคินสัน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.2530 : 41 ; อ้างอิงจาก Hilgard and Atkinson.1967 : 462) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะรวมของบุคคลและวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมของเขา

แอลพอร์ท (สิริลักษณ์ ต้นชัยสวัสดิ์.2535 : 52 ; อ้างอิงจาก Allport.1980 : 234) ให้คำจำกัดความของคำว่าบุคลิกภาพว่า เป็นหน่วยรวมของระบบทางร่างกายและจิตใจภายในตัวบุคคล ซึ่งบุคลิกภาพนี้ จะทำหน้าที่กำหนดลักษณะพฤติกรรมความนึกคิดของบุคคลนั้น

สายสุรี จุติกุล (2511 : 8) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ส่วนต่างๆ ของบุคคลที่รวมกันแล้วทำให้บุคคลนั้นแตกต่างจากบุคคลอื่น ส่วนต่างๆ นั้นได้แก่ อุปนิสัย ความสนใจ วิธีการปรับตัว โครงสร้างของร่างกาย ซึ่งส่วนต่างๆ เหล่านี้ จัดเป็นลักษณะที่สำคัญของบุคคล

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 44) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ ประกอบด้วย พันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาชีวิตของบุคคล กล่าวคือ

1. พันธุกรรม เป็นสิ่งที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม ส่วนมากเป็นลักษณะทางกายภาพ เช่น ความสูงต่ำ ลักษณะเส้นผม ชนิดของโลหิต เป็นต้น ซึ่งลักษณะทางกายภาพเหล่านี้ เป็นอิทธิพลของพันธุกรรมที่มีต่อบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล

2. สิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของมนุษย์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ และบุคลิกภาพ สำหรับสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ คือ บุคคลที่อยู่รอบตัวเรา ครอบครัว กลุ่มคน วัฒนธรรม

3. ช่วงเวลาในชีวิตของมนุษย์ แสดงถึงระดับพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ อันเกิดจากอิทธิพลร่วมระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน และแม้ว่าระยะสำคัญของพัฒนาการมนุษย์จะอยู่ในช่วงชีวิตวัยเด็กเป็นส่วนมาก

สมภพ เรืองตระกูล (2533 : 132) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะของบุคคล ที่แสดงออกต่อบุคคลอื่นทั้งท่าทาง การแสดงออกของอารมณ์ ความคิด ทศนคติ ตลอดจนพฤติกรรมและปฏิกิริยาตอบสนองทั้งทางร่างกายและจิตใจ

ฟรีดแมนและโรสแมน (สุธามาศ อนุธาตุ.2543 : 42 ; อ้างอิงจาก Friedman and Roseman.1974 : 64) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ และแบบบี สรุปได้ดังนี้

บุคลิกภาพแบบ เอ หมายถึง มีบุคลิกภาพเร่งรีบ ชอบแข่งขัน ชอบทำงานให้ได้มากๆ ในเวลาอันสั้น มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความพยายามในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ ชอบฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว หนีไม่ติดกับการทำงานล่าช้า มีการต้องการพักผ่อนน้อยกว่าผู้อื่น และถูกกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกโกรธ และก้าวร้าวได้ง่าย

บุคลิกภาพแบบ บี หมายถึง บุคลิกภาพที่มีความผ่อนคลาย ไม่รีบร้อน และไม่ก้าวร้าว มีลักษณะเรื่อยๆ เชื่อยๆ ชอบการพักผ่อนและการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย ไม่ชอบฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ ในการทำงาน และไม่ชอบการทำงานในเวลาอันรีบด่วน

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า บุคลิกภาพเป็นลักษณะเฉพาะตัวที่รวมอยู่ในตัวบุคคลที่สะท้อนถึงความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมการแสดงออกเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง

2.1.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

สมทรง สุวรรณเลิศ (2514 : 46) ได้กล่าวว่า เด็กที่มีจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำหรือยากจนมักจะมีปัญหามากทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และนำไปสู่ปัญหาความประพฤติ ซึ่งปัญหาเหล่านี้มีผลเสียต่อการเรียน และต่อปัญหาทางด้านอารมณ์

แคนโด (จริยกุล ตริสุวรรณ.2542 : 34 ; อ้างอิงจาก Kando.1971 : *Social Interaction*) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในครอบครัวที่ดี เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ที่ดีซึ่งกันและกันของบุคคลในครอบครัว เด็กก็จะเกิดการเรียนรู้ที่จะสวมบทบาทของบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด เริ่มต้นด้วยการสวมบทบาทของบิดามารดา โดยเด็กจะยอมรับเอาเอกลักษณ์ของบิดามารดา และยึดถือเป็นโรคของตัวเอง ขณะเดียวกันก็จะเรียนรู้บทบาทของตัวเอง ด้วยการสวมบทบาทที่บิดามารดากำหนดให้ สภาพแวดล้อมในครอบครัวที่ดีจึงมีส่วนทำให้เด็กรู้จักประพฤติกฎปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับการเป็นสมาชิกที่ดีในสังคม

นวลศิริ เปาโรหิต และคณะ (2520 : 197) กล่าวว่าประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากทางบ้านเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการพัฒนา ทางด้านบุคลิกภาพและการปรับตัวของเด็ก บรรยากาศของบ้านเป็นส่วนสำคัญยิ่งของการพัฒนาการ หากเด็กมาจากบ้านที่มีบรรยากาศดีจะมีความรู้สึกดี และสามารถปรับตัวได้ดีกับสังคมนอกบ้าน

จรรยา สุวรรณทัต (2523 : 54 – 56) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวไว้ดังนี้

1. สถานภาพทางเศรษฐกิจ – สังคมของครอบครัว กล่าวคือ ครอบครัวใดที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ไม่ขัดสนย่อมนำมาซึ่งความสงบสุขของครอบครัว เกิดความกลมเกลียวสมัครสมานกันภายในครอบครัว
2. การรู้จักบทบาท และหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว ตลอดจนสามารถปฏิบัติการให้สอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ของตนเองทั้งพ่อแม่ และตัวเด็กเอง
3. การรู้จักลักษณะธรรมชาติ และความต้องการมูลฐานของเด็ก พ่อแม่ที่พยายามเข้าใจในลักษณะธรรมชาติของการเจริญเติบโต และมีความพร้อมที่จะช่วยเหลือเด็ก เมื่อเกิดปัญหาย่อมมีส่วนช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดี
4. ความคงเส้นคงวาของพ่อแม่ในการวางระเบียบวินัย ปัจจัยนี้นับว่ามีอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อมในครอบครัวโดยเฉพาะวัยรุ่น ซึ่งมีความอดทนน้อยต่อการไม่คงเส้นคงวาของพ่อแม่ ซึ่งเป็นต้นเหตุให้เกิดความคลอนแคลนในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างพ่อแม่และลูก

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมในครอบครัวซึ่งประกอบด้วยความรัก ความอบอุ่น ความห่วงใยและใส่ใจซึ่งกันและกัน มีความสำคัญต่อการพัฒนาการและความสมบูรณ์แห่งบุคลิกภาพของสมาชิกในครอบครัวนั้นๆ ซึ่งประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากทางบ้านเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการดำเนินชีวิตในสังคมของเด็กต่อไป

2.1.6 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

ธเนศ ขำเกิด (2533 : 7) กล่าวถึง ความผูกพันและเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียนว่า ครูควรแสดงพฤติกรรมทั้งในด้านคำพูด กิริยา ท่าทาง สีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้ความรัก ความเมตตาอย่างจริงใจ และมีเหตุผลด้วยความสม่ำเสมอ นักเรียนจะรู้และเข้าใจดีว่าครูของเขามีความรักและ

ความจริงใจต่อเขาเพียงใด สิ่งเหล่านี้จะเป็นแม่แบบของนักเรียน และมีผลทางด้านจิตใจต่อการแสดงความสามารถ ความศรัทธาในครูของเขาด้วยความจริงใจ หากครูสามารถครองหัวใจของนักเรียนได้แล้ว ความรู้สึกที่ดีต่อกันจะสร้างสรรค์บรรยากาศในการเรียนการสอนที่ดีที่สุด มีความรัก ความผูกพัน เชื้ออาหาร และให้อภัยต่อกัน

ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2533 : 2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนว่า ความสำเร็จในด้านการสอน ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสัมพันธภาพที่ดีของครูกับนักเรียน ภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น ปราศจากการข่มขู่ เด็กนักเรียนต้องเรียนอยู่ในโรงเรียน เด็กจึงมีชีวิตผูกพันอยู่กับครู การแสดงออก นิสัยใจคอ และทุกสิ่งทุกอย่างที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียนย่อมมีอิทธิพลต่อผลการเรียนและสภาพจิตใจของเด็ก

พรเพ็ญ สุวรรณเดชา (2533 : 15) กล่าวว่า ถ้ามีการเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในทางที่ดีแล้ว จะช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามจุดหมาย ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันได้มุ่งเน้นให้นักเรียนแสดงออกในทางที่ถูกต้อง และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ ดังนั้น การให้ความสำคัญต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน จึงเป็นแนวทางในการจัดสภาพการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับสภาพการศึกษาในปัจจุบันมากที่สุด

นารี ในภิระ (2536 : 9) กล่าวว่าสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนถือว่าสำคัญที่สุด นอกจากด้านการเรียนการสอน และการให้การอบรมแก่นักเรียนแล้ว ครูยังต้องมีสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน ส่งเสริมให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ มีความเมตตากรุณา มีเหตุผล มีบุคลิกภาพดี ให้ความรัก ความอบอุ่น เพื่อช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดี และเสริมสร้างความสมบูรณ์ทางจิตใจให้แก่เด็ก

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างอาจารย์กับนักเรียน คือ การให้ความรัก ความเอาใจใส่ ความเป็นกันเอง และการให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหา ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่ออาจารย์ ตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน และมีความรับผิดชอบด้านการเรียน

2.1.7 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

สมชาย ธีบุญกุล (2530 : 86 -88) กล่าวถึงปัญหาสำคัญที่วัยรุ่นประสบได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการคบเพื่อนทั้งเพื่อนในเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ ปัญหาการปฏิบัติตนกับเพื่อน ซึ่งปัญหานี้อาจส่งผลเกี่ยวกับการศึกษาได้

ณรงค์ เสงี่ยมประชา (2538 : 166) ให้แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนไว้ว่า กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัว หรือผู้ใหญ่ เช่น เพศศึกษา ความเสมอภาค ความเป็นผู้นำในกลุ่มเพื่อน เด็กจะเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น เด็กจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกใจ และอาจนำเอาพฤติกรรมต่างๆ ของเพื่อนมาใช้เป็นแนวปฏิบัติของตนเอง

พะยอม ธีบุตร (2540 : 8) ให้ความหมายของความสัมพันธกับกลุ่มเพื่อนว่า หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อกันในห้องเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การให้กำลังใจ การ

ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการร่วมมือกันในด้านวิชาการและด้านอื่นๆ ไป

สมพร พรหมจรรย์ (2540 : 9) กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกันด้านการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทางการเรียน ความห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน

ชมนุช บุญสิทธิ์ (2541 : 5) กล่าวว่า สัมพันธภาพกับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของนักเรียนทั้งด้านการใช้วาจา การแสดงกิริยาท่าทางอันประกอบด้วยลักษณะของการให้ความช่วยเหลือ รู้จักเคารพในสิทธิของผู้อื่น รู้จักและเข้าใจตนเอง สนใจในความรู้สึกของเพื่อน ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานกลุ่มและการปฏิบัติกับเพื่อนเป็นไปอย่างเหมาะสม

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นได้ทั้งกับเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ ซึ่งหากมีสัมพันธภาพที่ดีก็จะส่งผลดีต่อบุคคลนั้นๆ แต่ในทางตรงกันข้ามหากมีสัมพันธภาพที่ไม่ดีก็จะก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.1.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ซูเทอร์แลนด์ (Sutherland.1952 : 353 – 358) ได้ศึกษานักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาเป็นรายบุคคล (Case Study) ที่ประสบความล้มเหลวในการเรียน โดยแบ่งเป็นกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ โดยอาศัยระดับสติปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่งเพื่อศึกษาเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ และลักษณะบุคลิกภาพบางด้านของนักเรียน 2 กลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความรู้สึกผิดและมีความวิตกกังวลสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โพพแฮม และบัวร์ (Popham and moore.1960 : 552 – 554) ศึกษาพบว่า นิสัยทางการเรียน ทศนคติต่อการเรียนและการปรับตัวทางด้านการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เทเลอร์ (บุปผา ประทีปทอง.2542 : 41 ; อ้างอิงจาก Taylor.1964 : 76 – 82) ได้ศึกษาสาเหตุของความไม่สอดคล้องระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับระดับสติปัญญาของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำกว่าระดับความสามารถ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างด้านบุคลิกภาพของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าระดับความสามารถมี

ความวิตกกังวลน้อยกว่า และมีความสามารถในการควบคุมตนเองได้ดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถ

คอยโว (Koivo.1983 : 2542 – A) ศึกษาความสัมพันธ์ด้านการรับรู้ของนักเรียนในเรื่องนิสัย ทักษะคิด ในการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีนิสัยและทักษะคิดต่อการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

2.2.1.2 งานวิจัยในประเทศ

วัฒนา พุ่มเล็ก (2513 : 97) ศึกษาอิทธิพลขององค์ประกอบที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีปัญหาการคบเพื่อน ปัญหาครอบครัว และแผนงานในอนาคตมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ยุพิน นิสัยนต์ (2515 : 85) ได้ศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบด้านเศรษฐกิจ การปรับตัว และกิจกรรมของนักศึกษาวิทยาลัยครูระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2514 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะประสบปัญหาต่างๆ มากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

เพียรดี เปี่ยมมงคล (2527: 46 – 47) ได้ศึกษามโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลปี 2 , 3 และ 4 โรงพยาบาลรามาริบัติ มหาวิทยาลัยมหิดล ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีมโนภาพแห่งตนสูง จะมีแนวโน้มเกิดความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยต่ำ และนักศึกษาพยาบาลชั้นปี 2 , 3 และ 4 มีความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 มีความวิตกกังวลมากที่สุด และนักศึกษาพยาบาลที่มีความวิตกกังวลมากที่สุด จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ส่วนนักศึกษาที่มีความวิตกกังวลต่ำจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น พบว่า นักเรียน นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีแนวโน้มที่จะสามารถควบคุมตนเอง สามารถแก้ไขปัญหาโดยใช้หลักการและเหตุผล มีวิธีการเผชิญปัญหาได้ดีกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลเป็นอย่างมาก เช่น ความวิตกกังวล ทักษะคิดต่อการเรียน การวางแผนอนาคต เป็นต้น ซึ่งบุคคลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีแนวโน้มที่จะสามารถควบคุมตนเอง สามารถแก้ไขปัญหาโดยใช้หลักการและเหตุผล มีวิธีการเผชิญปัญหาได้ดีกว่าผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านสุขภาพจิต

2.2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

โฮมสตรอม และคนอื่นๆ (Holmstrom and others.1978 : 1 – 202) ได้ศึกษาอาการเจ็บป่วยทางจิต และสุขภาพจิตของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยฟินแลนด์ เป็นระยะเวลา 3 ปี และได้รายงานในปี 1987 พบว่า ความเจ็บป่วยทางจิตมีมากขึ้นตามอายุ ซึ่งเพศชายมากกว่าเพศหญิง

คุน และคุน (Kuehn and Kuehn.1978 : 1207 – 1209) ได้รวบรวมข้อมูลของนักศึกษามหาวิทยาลัยเปิดแห่งหนึ่งที่มาปรึกษากับศูนย์แนะแนวและบริการด้านสุขภาพจิตของมหาวิทยาลัย พบว่าเป็นนักศึกษาปีที่ 1 (Freshmen) ถึงร้อยละ 30 โดยร้อยละ 90 มาด้วยปัญหาส่วนตัวหรือปัญหาด้านจิตใจ มีเพียงร้อยละ 9 เท่านั้นที่มาด้วยปัญหาด้านการเรียน นักศึกษานี้มาด้วยอารมณ์เศร้าซึ่งมักเป็นแบบปฏิกิริยาการปรับตัว หรือจากการมีปัญหาชีวิตเกิดขึ้น เช่น มีความผิดหวัง หรือสูญเสียอย่างรุนแรง หรือมีความคับข้องใจในชีวิต

กรีนเบิร์ก ไชเกล และไลทช์ (Greenberg, Siegel and Leitch.1983 : 373 – 384) ได้ศึกษาเปรียบเทียบอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนกับบิดามารดาที่มีต่อสุขภาพจิตวัยรุ่นที่กำลังเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาในช่วงอายุ 12 – 19 ปี แยกเป็นเพศชาย 123 คน เพศหญิง 79 คน วัยรุ่นเหล่านี้อาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมระดับกลาง ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามวัดการปรับตัวในชีวิตประจำวัน มโนคติต่อตัวเอง ความพึงพอใจในชีวิต ความใกล้ชิดกับบิดามารดาและกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์กับการมองเห็นคุณค่าในตัวเอง และความพึงพอใจในชีวิต นอกจากนี้ยังพบว่าความใกล้ชิดกับบิดามารดาสามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตได้มากกว่าความใกล้ชิด

2.2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

พลาภรณ์ จันทร์ขามเรียน (2539 : 69) ได้ศึกษาสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2538 ผลการศึกษาพบว่า สุขภาพจิตของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับจำนวนพี่น้อง ยกเว้นตัวแปรด้าน เพศ ลำดับที่เกิด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง และสภาพครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิต

พิมลศรี จันทราพร (2540 : 40) ได้ศึกษาสุขภาพจิตของครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับพี่น้อง ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและเพศ มีผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สุขภาพจิตมีความสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิต ซึ่งมีปัจจัยหลายด้านที่ส่งผลต่อการมีสุขภาพจิตดีหรือบกพร่องของบุคคลทั่วไป และความเจ็บป่วยทางจิตจะมีมากขึ้นตามอายุ

2.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพ

2.2.3.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

บลูเมนทอลล์ (ชมพูนุท พงษ์ศิริ.2538 : 28 ; อ้างอิงจาก Blumenthal.1978 : 634) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพแบบเอ และแบบบี ของนักเรียนชายและหญิง ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จะเป็นบุคลิกภาพที่มีความเครียดสูงกว่าเด็กที่มีบุคลิกภาพแบบบี

สตรูบ และโบแลนด์ (อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล.2533 : 19 - 20 ; อ้างอิงจาก Strube and Boland.1986) ได้ทำการทดลองเพื่อรับรู้สาเหตุของการกระทำ และความเพียรในการทำงานของบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ และแบบบี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีความเชื่อใจในความสำเร็จในการทำงานมากกว่าล้มเหลว ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความยากของงานกับความเพียรในการทำงานนั้น พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางลบ กล่าวคือ ถ้างานมีความยากมากขึ้น บุคคลจะมีความเพียรในการทำงานลดลง แต่จะมีความเพียรในการทำงานที่มีความยากปานกลาง แต่บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบบีนั้น ความเชื่อใจในความสำเร็จและความล้มเหลวไม่ต่างกัน และความยากของงานและความเพียรพยายามมีความสัมพันธ์กันทางบวก

ไควร์เวอร์ และไวน์ดเนอร์ (วรารักษ์ แดงเจริญ.2544 : 44 ; อ้างอิงจาก Kleiwer and Weidner.1978 : 204) ได้ทำการวิจัยเรื่องลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ และความปรารถนาความสำเร็จ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเด็กหญิงจำนวน 41 คน เป็นเด็กชายจำนวน 32 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นเด็กที่มีบุคลิกภาพแบบเอ และแบบบี ผลการวิจัยพบว่า เด็กทั้ง 2 กลุ่มตั้งเป้าหมายความสำเร็จแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ทางด้านพฤติกรรมพบว่า เด็กที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มักจะทำงานสำเร็จมากกว่า และมีความเพียรพยายามเพื่อให้ประสบผลสำเร็จมากกว่าบุคลิกภาพแบบบี

2.2.3.2 งานวิจัยในประเทศ

อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533 : 126 - 127) ได้ศึกษาตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อจำนวน 120 คน และไม่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อจำนวน 120 คน ตัวแปรที่ศึกษาคือ จิตลักษณะพื้นฐานของบุคคลและสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ โดยศึกษาจากบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อจะมีบุคลิกภาพแบบเอมากกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบบี โดยเฉพาะในกลุ่มคนโสด ส่วนกลุ่มคนที่มีความรักและมีบุคลิกภาพแบบเอ จะมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาต่อมากกว่าคนที่มีความบุคลิกภาพแบบบี

ชมพูนุท พงษ์ศิริ (2535 : 73 - 74) ได้ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยสูงกว่าแบบ บี

สิริลักษณ์ ดันชัยสวัสดิ์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเครียดของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ คณะแพทยศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า พยาบาลส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบ บี มีระดับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง และพยาบาลที่มีบุคลิกภาพต่างกันมีความเครียดต่างกัน โดยพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีความเครียดสูงกว่าพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบ บี ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุและประสบการณ์ในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียด ด้านสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่นในการปฏิบัติงานและด้านโครงสร้างและบรรยากาศองค์กรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเครียด บุคลิกภาพและกลยุทธ์การเผชิญปัญหาไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียด

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มักจะทำงานสำเร็จมากกว่า และมีความเพียรพยายามเพื่อให้ประสบผลสำเร็จมากกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ บี ด้วยเหตุผลที่ว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ นั้น มีความเชื่อถือในความสำเร็จในการทำงานมากกว่าล้มเหลว และมีความกระตือรือร้นในการทำงานมากกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ บี แต่ในด้านความวิตกกังวลผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะมีความวิตกกังวลสูงกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ บี

2.2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.2.4.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ริงเนส (Ringness.1968 : 270 ; citing Warner.1968. *Mental health in the School*) ได้ใช้แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพ พบว่า พวกชนชั้นกลางจะเป็นคนที่มีความมั่นคงทางอารมณ์เป็นตัวของตัวเอง ขณะที่พวกฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ มีแนวโน้มขาดความอบอุ่น หงุดหงิดง่าย และมีอาการทางประสาท เช่น กัดเล็บ พวกนี้มีความยากลำบากในการควบคุมอารมณ์ มีความวิตกกังวล ปรับตัวเข้ากับสังคมลำบากกว่าชนชั้นกลางและชนชั้นสูง

การริสัน และคนอื่นๆ (Garrison and others.1964 : 403 – 407) ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบอันมีผลต่อการเรียนของนักเรียนพบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการเรียนของนักเรียนมาก เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำย่อมขาดประสบการณ์ต่างๆ ในอันที่จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้เด็กเกิดปัญหาอันเป็นอุปสรรคต่อการเรียน

แกรริสัน คิงสตัน และแมคโดแนลด์ (Garrison, Kingston and McDonald.1966 : 415) ได้ศึกษาฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นองค์ประกอบที่ทำให้เด็กนักเรียนได้ดีหรือไม่ดี โดยพบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ ย่อมจะขาดประสบการณ์ต่างๆ ที่จะช่วยในการเรียนรู้ ผลงานวิจัยของแกรริสัน คิงสตัน และแมคโดแนลด์ แสดงว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.4.2 งานวิจัยในประเทศ

ทิพาวรรณ จันทรพิบูลย์ (2510 : 54 – 56) ได้ศึกษาถึงปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดจันทบุรี จำนวน 120 คน ผลการศึกษา พบว่า ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนนั้น ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางบ้าน ความสัมพันธ์ระหว่าง

บุคคลภายในบ้าน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นต้น และพบว่า ฐานะของครอบครัวที่แตกต่างกัน ทำให้ลักษณะของปัญหาที่เด็กประสบแตกต่างกันด้วย

จริยา เสนบุตร และคนอื่นๆ (2527 : 83) ได้วิจัยองค์ประกอบบางประการที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยไขกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาทั่วประเทศ พบว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวนักเรียน การศึกษาของบิดามารดา และอาชีพของบิดามารดาเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

อรพินท์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ์ (2532 : 55 – 56) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีครอบครัวฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันมีความสามารถในการปรับตัวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ครอบครัวมีฐานะเศรษฐกิจสูงจะมีความสามารถในการปรับตัวดีกว่านักเรียนที่ครอบครัวมีฐานะเศรษฐกิจต่ำ นักเรียนวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีสมาชิกภายในครอบครัวแตกต่างกันมีความสามารถในการปรับตัวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนวัยรุ่นที่อยู่รวมกับบิดามารดา ญาติพี่น้อง มีความสามารถในการปรับตัวดีกว่าวัยรุ่นที่อาศัยอยู่กับบิดามารดาโดยเฉพาะ นอกจากนี้ยังพบว่า ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง และสภาพแวดล้อมทางบ้านต่างก็มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปรับตัวของวัยรุ่น

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีอิทธิพลต่อความสามารถในการปรับตัว และความวิตกกังวลของบุคคลเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ฐานะทางเศรษฐกิจยังส่งผลต่อการเรียนของนักเรียน เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำย่อมขาดประสบการณ์ต่างๆ ในอันที่จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้เด็กเกิดปัญหาอันเป็นอุปสรรคต่อการเรียน

2.2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

2.2.5.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

มุสส์ และคองเกอร์ (Mussen and Conger.1969 : 250) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลที่มีต่อการพัฒนาการของเด็ก พบว่า พื้นฐานของพฤติกรรมของเด็ก ได้แก่ ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเกิดขึ้นเนื่องจากสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว ถ้าทุกคนในบ้านมี สัมพันธภาพที่ดีต่อกันก็จะแสดงพฤติกรรมที่ดี เป็นมิตร สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่นด้วย

แอนเดอร์สัน และเฟรมมิง (Anderson and Freming.1987 : 785 – 769) ได้ศึกษากระบวนการสร้างเอกลักษณ์แห่งตน (Ego Identity) ของนิสิตวัยรุ่นจำนวน 93 คน โดยได้รายงานความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ผลปรากฏว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ในลักษณะที่แน่นแฟ้นกับการสร้างเอกลักษณ์แห่งตนของวัยรุ่น

เนลสัน (Nelson.1985 : 1191) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศในครอบครัว บรรยากาศในห้องเรียน และอัตมโนทัศน์ ความพึงพอใจ และความสำเร็จของเด็กเกรด 7 และ 9 จำนวน 196 คน พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างอัตมโนทัศน์กับระดับของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ และลูก และความพึงพอใจในครอบครัว อัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กับบรรยากาศในห้องเรียนและบรรยากาศในครอบครัว นักเรียนที่ได้คะแนนอัตมโนทัศน์สูงจะอยู่ในครอบครัวที่มีบรรยากาศในลักษณะที่มีการสนับสนุนและเสริมสร้างสูง และบรรยากาศในห้องเรียนในลักษณะสนับสนุนและเสริมสร้างความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ด้านการเรียนในระดับสูง

2.2.5.2 งานวิจัยในประเทศ

กุลวรรณ วิทยาวงศศิริ (2526 : 58 – 59) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของสัมพันธภาพในครอบครัวและการปรับตัวของวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนสหศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ปีการศึกษา 2525 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 499 คน ผลปรากฏว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัว โดยมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .45 นั่นคือ เด็กวัยรุ่นที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวดีจะมีการปรับตัวที่ดี แต่ถ้าเด็กวัยรุ่นมีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ก็จะปรับตัวไม่ดีไปด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพที่อบอุ่นในบ้าน มีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดีต่อกันระหว่างพ่อแม่ลูก ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับตัวให้เข้ากับสังคมโดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ

จิรวัดน์ นิจนตร (2526 : 197) ได้ศึกษาพบว่า เด็กจากครอบครัวแตกแยกมีมโนภาพแห่งตนต่ำกว่า ซึมเศร้ามากกว่า วิตกกังวลมากกว่า และมีสุขภาพจิตรวมเลื่อมกว่าเด็กวัยรุ่นจากครอบครัวปกติ

นิพนธ์ คันธเลวี (2528 : 40 – 40) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว พบว่า ครอบครัวที่ขาดมนุษยสัมพันธ์โดยเฉพาะระหว่างพ่อกับแม่ มีผลร้ายต่อจิตใจเด็ก หรือลูกๆ มากที่สุด ลูกจะขาดความรักจากพ่อแม่ ถ้าพ่อแม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน เพราะมีแต่ความทุกข์ไม่มีความรัก ความอบอุ่นที่จะแบ่งปันให้แก่ลูก แต่ถ้าพ่อแม่รักกันดีมีความสุข เด็กจะมีความรักอย่างเปี่ยมล้น เด็กที่เติบโตมาจากครอบครัวที่แตกแยกในความสัมพันธ์ ย่อมจะมีบุคลิกภาพและสุขภาพจิตใจที่มีปัญหาในตัวเอง กับผู้อื่น

ณรงค์ศักดิ์ ตะละกัญ (2529 : 46 – 48) ได้กล่าวถึง อิทธิพลของครัวต่อการพัฒนาบุคลิกภาพว่าครอบครัวที่ไม่ลงรอยกันในชีวิตสมรส และบ้านแตกผู้รับเคราะห์แทนที่สำคัญก็คือ ลูกนั่นเอง ซึ่งผลจากการที่พ่อแม่กระทบกระทั่งกันทุกๆ วัน ละเล็กละน้อย จะทำรบกวนจิตใจเด็กมากกว่าการทะเลาะครั้งใหญ่ๆ ปีละ 1 – 2 ครั้ง ส่วนผลจากการหย่าร้างของพ่อแม่พบว่าเด็กมีอาการซึม หงอยเหงา ว้าเหว่ คิดมาก และมีปัญหาในการปรับตัว

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ส่งผลร้ายต่อจิตใจเด็กมากที่สุด โดยเฉพาะครอบครัวที่ขาดความรักจากพ่อแม่ หรือพ่อแม่ทะเลาะกันบ่อยๆ แต่ถ้าพ่อแม่รักกันดีมีความสุข เด็กจะมีความรักอย่างเปี่ยมล้น เด็กที่เติบโตมาจากครอบครัวที่แตกแยกในความสัมพันธ์ ย่อมจะส่งผลต่อบุคลิกภาพที่มีปัญหาและสุขภาพจิตที่บกพร่อง

2.2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

2.2.6.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ทอร์ป (Thorpe. 1960 : 403) แสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ที่ตึงเครียดระหว่างครูและนักเรียนอาจเป็นก้าวแรกที่น่าไปสู่ภาวะการณปรับตัวที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนและอาจเป็นสิ่งขัดขวางต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ไทเลอร์ (Tyler. 1964 : 16) ได้ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนในอุดมคติ พบว่า สัมพันธภาพที่ดีในอุดมคตินั้น ครูต้องมีการสื่อความเข้าใจที่ดีกับนักเรียน เป็นมิตรที่ดี ให้ความรักความเอาใจใส่ มีความเข้าใจ และยอมรับนักเรียน

เลวิส และคณะ (Lewis, et al. 1965 : 396 – 401) ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยศึกษากับนักเรียนระดับชั้น 6 จำนวน 644 คน พบว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ถึงสัมพันธภาพที่ดีกับครูโฮมรูม จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2.6.2 งานวิจัยในประเทศ

สมศักดิ์ ลิภาสุพิสุทธิ์ (2518 : 62 – 64) ศึกษาเปรียบเทียบปัญหาด้านการเรียน สังคม และส่วนตัวของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 2 จำนวน 1,000 คน พบว่าปัญหาด้านสังคมนั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 7 มีปัญหาด้านความสัมพันธ์กับครูมากที่สุด ได้แก่ ไม่กล้าซักถามครูเมื่อมีข้อสงสัย เมื่อมีความทุกข์ไม่กล้าปรึกษาครู ไม่ชอบครูที่ไม่ยุติธรรม ครูไม่เข้าใจความรู้สึกของนักเรียน และครูเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนน้อยเกินไป ปัญหาสังคมที่พบรองลงมาคือ ปัญหาความสัมพันธ์กับเพื่อนและความสัมพันธ์กับบุคคลในบ้านตามลำดับ

สมศักดิ์ ชินพันธ์ (2519 : 53) ศึกษาพบว่านักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบประชาธิปไตย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรู้สึกรับผิดชอบ และมโนภาพแห่งตน สูงกว่านักเรียนที่ได้รับปฏิสัมพันธ์จากครูแบบอัตตาธิปไตย และแบบปล่อยปละละเลย

สุมาลี วงศ์ปลุกแก้ว (2526 : 54) ศึกษาความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในชั้นเรียนกับความรู้สึกรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 634 คน พบว่า นักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบประชาธิปไตยและแบบอัตตาธิปไตย มีความรู้สึกรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบปล่อยปละละเลย

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ที่ตึงเครียดอาจเป็นก้าวแรกที่น่าไปสู่ภาวะการณ์ปรับตัวที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนและอาจเป็นสิ่งที่ขัดขวางต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในทางตรงข้ามหากนักเรียนกับอาจารย์มีสัมพันธภาพที่ดีซึ่งกันและกัน ก็จะส่งผลให้นักเรียนกล้าปรึกษาปัญหากับอาจารย์ด้วยเช่นกัน

2.2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.2.7.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

กรอนแลนด์ (สุรัชย์ โกศิยะกุล.2526 : 32 ; อ้างอิงจาก Groulund.1959) ศึกษาปัญหาในการปรับตัวของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่ประสบปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสภาพแวดล้อม มีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความขัดแย้งในกลุ่ม เป็นเหตุให้การเรียนไม่มีประสิทธิภาพ เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์และไม่มีความสุข

เดออสเตอร์ (Decoster.1971 : 5789 – A) ศึกษาความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยม พบว่า นักเรียนที่มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน มีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ

2.2.7.2 งานวิจัยในประเทศ

จิราภรณ์ หุ่นตระกูล (2528 : 55 – 59) ได้ศึกษาการเข้าบทบาทสมมติที่มีต่อการพัฒนาการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเสมียนนารี จำนวน 30 คน แยกเป็น 2 กลุ่ม พบว่าการเข้าบทบาทสมมติทำให้กลุ่มทดลองมีการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนดีขึ้น เมื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง

ปิยรัตน์ นุชผ่องใส (2530 : 61 – 64) ศึกษาผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2530 จำนวน 16 คน แยกเป็น 2 กลุ่ม พบว่านักศึกษากลุ่มทดลองมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลสูงขึ้นมีพฤติกรรมกล้าแสดงความคิดเห็นและเผชิญปัญหา ได้รับการยอมรับและไว้วางใจจากเพื่อนมากขึ้น

วัฒนา พุ่มเล็ก (2535 : 97) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลขององค์ประกอบที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะประสบปัญหาความสัมพันธ์กับเพื่อนมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสำคัญอย่างมากโดยเฉพาะในช่วงวัยรุ่นที่อาจจะมีปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน หรือมีปัญหาความขัดแย้งในกลุ่ม เป็นเหตุให้เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์และไม่มีความสุขในการเรียนซึ่งจะส่งผลไปถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอีกด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 แผนวิทย์ – คณิต และแผนศิลป์ โรงเรียนสุรนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2547 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 512 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 497 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 500 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,509 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 แผนวิทย์ – คณิต และแผนศิลป์ โรงเรียนสุรนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2547 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 102 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 100 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 100 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 302 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamanie. 1976 : 886-887) โดยใช้แผนการเรียนรู้และระดับชั้นเรียนเป็นชั้น (Strata) ซึ่งมีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1,509 คน โดยแบ่งเป็น 2 แผนการเรียน ดังนี้

1.1 แผนวิทย์ – คณิต จำนวน 884 คน

1.2 แผนศิลป์ จำนวน 625 คน

2. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนแต่ละแผนการเรียนออกเป็น 3 ชั้นเรียน ดังนี้

2.1 แผนวิทย์ – คณิต จำนวน 884 คน แบ่งเป็น 3 ชั้นเรียน ดังนี้

2.1.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 305 คน

2.1.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 288 คน

2.1.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 291 คน

2.2 แผนศิลป์ จำนวน 625 คน แบ่งเป็น 3 ชั้นเรียน ดังนี้

2.2.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 207 คน

2.2.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 209 คน

2.2.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 209 คน

3. ผู้วิจัยประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางการสุ่มตัวอย่างของยามาเน่ ซึ่งมีความเชื่อถือได้ร้อยละ 95 (Yamanie.1976 : 886-887) ได้สัดส่วนของประชากร : กลุ่มตัวอย่าง = 5 : 1 ผู้วิจัยจึงสุ่มนักเรียนในแต่ละแผนการเรียนจำแนกตามระดับชั้นเรียน ได้จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 302 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 แผนวิทย์ – คณิต จำนวน 177 คน แบ่งเป็น 3 ชั้นเรียน ดังนี้

3.1.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 61 คน

3.1.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 58 คน

3.1.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 58 คน

3.2 แผนศิลป์ จำนวน 125 คน แบ่งเป็น 3 ชั้นเรียน ดังนี้

3.2.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 41 คน

3.2.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 42 คน

3.2.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 42 คน

ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นและแผนการเรียน

ระดับ ชั้นเรียน	แผนการเรียน				รวม	
	แผนวิทย์ - คณิต		แผนศิลป์			
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ม.4	305	61	207	41	512	102
ม.5	288	58	209	42	497	100
ม.6	291	58	209	42	500	100
รวม	884	177	625	125	1,509	302

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับ
ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนทรารัตนวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบคัดกรองสุขภาพจิตไทย จี เอส คิว 60

ตอนที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตอนที่ 7 แบบสอบถามความมุ่งหวังในชีวิต

วิธีการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่
ระดับชั้นเรียน แผนการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถานภาพสมรสของบิดามารดา อาชีพของผู้ปกครอง
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของท่าน เมื่อท่านอ่านข้อความจบแล้ว
โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง () และเติมข้อความลงไปในช่วงว่าง ซึ่งตรงกับความเป็นจริงของ
ท่านมากที่สุด

1. ระดับชั้นเรียน

- () ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
- () ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
- () ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2. แผนการเรียน

- () แผนวิทย์ – คณิต
- () แผนศิลป์

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (เกรดเฉลี่ยสะสม)

4. สถานภาพสมรสของบิดามารดา

- () บิดามารดาอยู่ร่วมกัน
 () บิดามารดาแยกกันอยู่
 () บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม

5. อาชีพของผู้ปกครอง

- () รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ
 () ค้าขายและธุรกิจส่วนตัว
 () รับจ้าง

6. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว บาท / เดือน

ตอนที่ 2 แบบคัดกรองสุขภาพจิตไทย จี เอช คิว 60

ผู้วิจัยได้นำแบบคัดกรองสุขภาพจิตไทย จี เอช คิว 60 (Thai GHQ 60 = Thai General Health Questionnaire 60) ของ โกลด์เบิร์ก และวิลเลียมส์ (Goldberg and Williams.,1988) แปลเป็นภาษาไทย โดยนายแพทย์ธนา นิลชัยโกวิทย์ และคณะภาคจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์รามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล สำหรับประเทศไทย ได้มีการทดลองใช้ในปี พ.ศ. 2538 ในประชาชนเขตหนองจอก จำนวน 100 คน ที่มารับบริการของหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ของโรงพยาบาลรามธิบดี ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.83 แบบคัดกรองสุขภาพจิตไทย จี เอช คิว 60 (Thai GHQ 60 = Thai General Health Questionnaire 60) ประกอบด้วยคำถาม 60 ข้อ เป็นแบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิตเบื้องต้น ไม่สามารถวินิจฉัยโรคได้

ตัวอย่างแบบคัดกรองสุขภาพจิตไทยจี เอช คิว 60

คำชี้แจง สุขภาพโดยทั่วไปของท่านในระยะ 2-3 สัปดาห์ที่ผ่านมาเป็นอย่างไรบ้าง กรุณาตอบคำถามต่อไปนี้โดยขีดเครื่องหมาย / ลงในช่อง () หน้าคำตอบให้ใกล้เคียงกับสุขภาพและความรู้สึกของท่านในช่วง 2-3 สัปดาห์ที่ผ่านมามากที่สุด โดยไม่รวมถึงปัญหาที่ท่านเคยมีในอดีตและกรุณาตอบคำถามทุกข้อ

ข้อ 0 ท่านสามารถมีสมาธิจดจำสิ่งที่กำลังทำอยู่ได้

- () ดีกว่าปกติ () เหมือนปกติ () แย่กว่าปกติ () แย่กว่าปกติมาก

ข้อ 00 รู้สึกเสียความมั่นใจในตนเองไป

- () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้ตอบ 2 ข้อแรก จะได้คะแนน 0 คะแนน

ผู้ตอบ 2 ข้อหลัง จะได้คะแนน 1 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล (ธนา นิลชัยโกวิทย์ และคนอื่นๆ 2539)

0 – 11 คะแนน	สุขภาพจิตดี
12 คะแนนขึ้นไป	สุขภาพจิตบกพร่อง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพของ กมลวัฒน์ วันวิชัย (2545) และนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้
3. นำแบบสอบถามบุคลิกภาพ จำนวน 20 ข้อ ซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุรนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ และนำมาเฉลี่ยรายข้อ แล้วทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t-test เลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้เป็นแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามบุคลิกภาพ จำนวน 20 ข้อ ที่มีค่า t อยู่ระหว่าง 6.110 – 10.693

ลักษณะของแบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Lidert type scale) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8674

ตัวอย่างแบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับ

กับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
(0)	ข้าพเจ้าชอบทำงานแข่งกับเวลา					
(00)	ข้าพเจ้าคิดว่าตนเองเชี่ยวชาญกับการเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลผล (อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล.2533:57-58)

ผู้ที่ได้คะแนน 51 – 100 หมายถึง ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเอ

ผู้ที่ได้คะแนน 20 – 50 หมายถึง ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบบี

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองของ ชชาติชาย หมั่นสมัคร (2542) และนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

3. นำแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง จำนวน 18 ข้อ ซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ และนำมาเฉลี่ยรายข้อ แล้วทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t-test เลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้เป็นแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง จำนวน 18 ข้อ ที่มีค่า t อยู่ระหว่าง 4.410 – 9.029

ลักษณะแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Lidert type scale) ได้แก่ จริงที่สุด จริงจริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7840

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
(0)	การปฏิบัติตนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน ผู้ปกครองให้คำปรึกษา เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน					
(0)	การปฏิบัติตนของนักเรียนที่มีต่อผู้ปกครอง เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา ข้าพเจ้าเก็บนิ่งเฉยไว้					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)		ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)	
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลผล (วิเชียร เกตุสิงห์.2538:9)

- คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 5.00 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองดี
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.49 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองดีพอใช้
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 2.49 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองไม่ดี

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ของ กมลวัฒน์ วันวิชัย (2545) และนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

3. นำแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ จำนวน 15 ข้อ ซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 : โรงเรียนสุนทรวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ และนำมาเฉลี่ยรายข้อ แล้วทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t-test เลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้เป็นแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์จำนวน 15 ข้อ ที่มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.564 – 9.674

ลักษณะแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Lidert type scale) ได้แก่ จริงที่สุด จริงจริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8842

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
(0)	การปฏิบัติตนของอาจารย์ที่มีต่อนักเรียน อาจารย์รับฟังปัญหาทุกเรื่องของข้าพเจ้า					
(0)	การปฏิบัติตนของนักเรียนที่มีต่ออาจารย์ ข้าพเจ้าไม่ตั้งใจเรียนในขณะที่อาจารย์สอน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลผล (วิเชียร เกตุสิงห์.2538:9)

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 5.00 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ดี

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.49 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 2.49 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ ไม่ดี

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนของ ชชาติชาย หมั่นสมัคร (2542) กมล วัธน วันวิชัย (2545) และนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

3. นำแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จำนวน 18 ข้อ ซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนทรารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ที่ไม่ใช่กลุ่ม

ตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ และนำมาเฉลี่ยรายข้อ แล้วทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t-test เลือกเฉพาะข้อ ที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้เป็นแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับเพื่อน จำนวน 18 ข้อ ที่มีค่า t อยู่ระหว่าง 4.762 – 8.881

ลักษณะแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Lidert type scale) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7624

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อย ที่สุด
(0)	ข้าพเจ้ามีเพื่อนสนิทหลายคน					
(00)	ข้าพเจ้าไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)		ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)	
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลผล (วิเชียร เกตุสิงห์.2538:9)

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 5.00 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.49 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 2.49 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี

ตอนที่ 7 แบบสอบถามความมุ่งหวังในชีวิต มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งหวังในชีวิตเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาแบบสอบถามความมุ่งหวังในชีวิตของ อรรถญา ดุ้ยคัมภีร์ (2544) กสิณา บุญแสง (2544) และนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสงคำเครือ ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

3. นำแบบสอบถามความมุ่งหวังในชีวิต จำนวน 19 ข้อ ซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนทรวิจิตรวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ และนำมาเฉลี่ยรายข้อ แล้วทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t-test เลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้เป็นแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามความมุ่งหวังในชีวิต จำนวน 19 ข้อ ที่มีค่า t อยู่ระหว่าง 5.194 – 8.979

ลักษณะแบบสอบถามความมุ่งหวังในชีวิต เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Lidert type scale) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8216

ตัวอย่าง แบบสอบถามความมุ่งหวังในชีวิต

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องขวามือของใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
(0)	ข้าพเจ้าไม่มีความสำคัญต่อใครเลย					
(00)	ข้าพเจ้าร่าเริง กระตือรือร้นกับชีวิตเสมอ					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลผล (วิเชียร เกตุสิงห์.2538:9)

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 5.00 หมายถึง มีความมุ่งหวังในชีวิตอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความมุ่งหวังในชีวิตระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 2.49 หมายถึง มีความมุ่งหวังในชีวิตระดับน้อย

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังโรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความมุ่งหวังในชีวิต ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 302 ฉบับ ได้แบบสอบถามคืนมาครบทุกฉบับ ในระหว่างวันที่ 2 – 10 สิงหาคม 2547
3. ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คือตอบครบทุกข้อ ปรากฏว่าแบบสอบถามทุกฉบับตอบครบทุกข้อ จึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปคิค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา
3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติสำหรับทดสอบมาตรฐาน

3.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

3.2 วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาค้นคว้า

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และการแปลผล

ในการวิเคราะห์และการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F – distribution
df	แทน	Degree of Freedom
SS	แทน	Sum of Squares
MS	แทน	Mean Square
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
SE	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
SEb	แทน	ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าพารามิเตอร์
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
$\hat{Y}$	แทน	สมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ
Z	แทน	สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
X_1	แทน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
X_2	แทน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
X_3	แทน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
X_4	แทน	แผนวิทย์ - คณิต
X_5	แทน	แผนศิลป์
X_6	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
X_7	แทน	สถานภาพสมรสของบิดามารดาอยู่ร่วมกัน
X_8	แทน	สถานภาพสมรสของบิดามารดาแยกกันอยู่

X_9	แทน	สถานภาพสมรสของบิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม
X_{10}	แทน	อาชีพของผู้ปกครองรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ
X_{11}	แทน	อาชีพของผู้ปกครองค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว
X_{12}	แทน	อาชีพของผู้ปกครองรับจ้าง
X_{13}	แทน	ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
X_{14}	แทน	สุขภาพจิต
X_{15}	แทน	บุคลิกภาพ
X_{16}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
X_{17}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์
X_{18}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
Y	แทน	ความมุ่งมั่นในชีวิต

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 จำนวนร้อยละที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นเรียน แผนการเรียน สถานภาพสมรสของบิดามารดา อาชีพของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยทางด้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สุขภาพจิต บุคลิกภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และความมุ่งมั่นในชีวิต

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้าน ระดับชั้นเรียน แผนการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สุขภาพจิต บุคลิกภาพ สถานภาพสมรสของบิดามารดา อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และความมุ่งมั่นในชีวิต

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความมุ่งมั่นในชีวิต ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอย พหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 จำนวนร้อยละที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นเรียน แผนการเรียน สถานภาพสมรสของบิดามารดา อาชีพของผู้ปกครอง ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนร้อยละที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นเรียน แผนการเรียน สถานภาพ สมรสของบิดามารดา และอาชีพของผู้ปกครอง

ปัจจัยที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. ระดับชั้นเรียน		
มัธยมศึกษาปีที่ 4	102	33.8
มัธยมศึกษาปีที่ 5	100	33.1
มัธยมศึกษาปีที่ 6	100	33.1
รวม	302	100.0
2. แผนการเรียน		
แผนวิทย์ - คณิต	177	58.6
แผนศิลป์	125	41.4
รวม	302	100.0
3. สถานภาพสมรสของบิดามารดา		
บิดามารดาอยู่ร่วมกัน	226	74.8
บิดามารดาแยกกันอยู่	52	17.2
บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม	24	8
รวม	302	100.0
4. อาชีพของผู้ปกครอง		
รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	129	42.7
ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	106	35.1
รับจ้าง	67	22.2
รวม	302	100.0

จากตาราง 2 แสดงว่านักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยฯ จังหวัดนครราชสีมา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 302 คน เมื่อจำแนกตามระดับชั้นเรียน พบว่า มีนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.8 รองลงมาคือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 คิดเป็นร้อยละ 33.1 เมื่อจำแนกตามแผนการเรียน พบว่า มีนักเรียนแผนวิทย์ - คณิต มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.6 และมีนักเรียนแผนศิลป์น้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 41.4 เมื่อจำแนกตามสถานภาพสมรสของบิดามารดา พบว่า บิดามารดาอยู่ร่วมกันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.8 รองลงมาคือ บิดามารดาแยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 17.2 และบิดาหรือมารดาถึงแก่กรรมน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8 เมื่อจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง พบว่าผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ /

พนักงานรัฐวิสาหกิจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.7 รองลงมา คือ ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 35.1 และผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.2

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยทางด้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สุขภาพจิต บุคลิกภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และความมุ่งมั่นในชีวิต ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สุขภาพจิต บุคลิกภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และความมุ่งมั่นในชีวิต

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.02	.600	ปานกลาง
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	19,835.43	8296.177	ปานกลาง
สุขภาพจิต	5.14	4.389	สุขภาพจิตดี
บุคลิกภาพ	70.49	3.249	แบบ เอ
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง	63.69	4.509	ดี
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์	46.86	4.434	ดีพอใช้
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	70.88	7.226	ดี
ความมุ่งมั่นในชีวิต	66.25	6.670	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่านักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา มีค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง สุขภาพจิตอยู่ในระดับดี มีบุคลิกภาพแบบ เอ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองอยู่ในระดับดี สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์อยู่ในระดับดีพอใช้ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนอยู่ในระดับดี ความมุ่งมั่นในชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้าน ระดับชั้นเรียน แผนการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สุขภาพจิต บุคลิกภาพ สถานภาพสมรสของบิดามารดา อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และความมุ่งมั่นในชีวิต ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับชั้นที่ 4

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	X ₁₅	X ₁₆	X ₁₇	X ₁₈	Y
X ₁	1.000	-.502*	-.502*	.017	-.017	.001	.091	-.048	-.080	-.178*	.179*	.006	.071	-.049	-.010	.003	.001	.004	.003
X ₂		1.000	-.495*	-.009	.009	-.004	-.062	-.004	.105	-.067	-.001	.082	-.009	.025	.005	-.001	-.001	-.002	-.002
X ₃			1.000	-.009	.009	.003	-.030	.052	-.025	.246*	-.178*	-.088	-.062	.024	.005	-.001	-.001	-.002	-.002
X ₄				1.000	-.100*	-.129*	.039	-.008	-.051	.141*	-.199*	.060	.034	.003	.279*	.023	-.008	-.011	-.227**
X ₅					1.000	.129*	-.039	.008	.051	-.141*	.199*	-.060	-.034	-.003	-.279*	-.023	.008	.011	.227**
X ₆						1.000	-.021	.004	.028	.067	-.058	-.014	.194*	.012	.278*	.042	.116*	.469*	.691**
X ₇							1.000	-.786*	-.507*	-.039	.059	-.021	.212*	-.084	.054	.131*	-.021	.011	.109
X ₈								1.000	-.134*	.032	-.041	.010	-.123*	.073	-.022	-.099	.038	.010	-.073
X ₉									1.000	.019	-.037	.020	-.067*	.032	-.055	-.072	-.019	-.031	-.074
X ₁₀										1.000	-.635*	-.461*	.143*	.050	.009	.052	.137*	-.006	.020
X ₁₁											1.000	-.393*	-.076	-.048	-.070	-.045	-.123*	.019	.002
X ₁₂												1.000	-.082	-.005	.070	-.011	-.021	-.014	-.026
X ₁₃													1.000	.048	.016	-.012	.009	.122*	.065
X ₁₄														1.000	-.168*	.007	.008	-.071	-.192**
X ₁₅															1.000	.197*	.278*	-.027	.390**
X ₁₆																1.000	.338*	-.525*	-.065
X ₁₇																	1.000	-.243*	.097
X ₁₈																		1.000	.449**
Y																			1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย ได้แก่ แผนศิลป์ (X_5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_6) บุคลิกภาพ (X_{15}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{18})

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ แผนวิทย์ - คณิต (X_4) และสุขภาพจิต (X_{14})

ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา มี 8 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้นเรียน (X_1, X_2, X_3) สถานภาพสมรสของบิดามารดา (X_7, X_8, X_9) อาชีพของผู้ปกครอง (X_{10}, X_{11}, X_{12}) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_{13}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{16}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ (X_{17})

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความมุ่งหวังในชีวิต ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	6	8,554.342	1425.724	86.952**
Residual	295	4,837.026	16.367	
Total	301	13,391.4		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่ามี 6 ปัจจัย ที่ส่งผลต่อความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา โดยมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรอิสระ 6 ตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังรายละเอียดในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้วิธีวิเคราะห์การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตัวแปร	b	SEb	β	R	R ²	F
X ₆	5.225	.487	.470	.691	.477	274.075**
X ₆ X ₁₅	.638	.083	.311	.721	.520	161.852**
X ₆ X ₁₅ X ₄	-.344	.512	-.255	.754	.568	130.735**
X ₆ X ₁₅ X ₄ X ₁₈	.207	.038	.225	.787	.613	117.813**
X ₆ X ₁₅ X ₄ X ₁₈ X ₁₄	-.184	.055	-.121	.793	.629	100.343**
X ₆ X ₁₅ X ₄ X ₁₈ X ₁₄ X ₇	1.532	.540	.100	.799	.639	86.952**
a = -7.354						
R = .799						
R ² = .639						
SE = .4049						

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่าปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความมุ่งมั่นในชีวิต มี 6 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X₆) บุคลิกภาพ (X₁₅) แผนวิทย์ - คณิต (X₄) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₁₈) สุขภาพจิต (X₁₄) สถานภาพสมรสบิดามารดาอยู่ร่วมกัน (X₇) ซึ่งปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัยนี้สามารถร่วมกันทำนายความแปรปรวนความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 63.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และได้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ความความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้คะแนนดิบ

$$\hat{Y} = -7.354 + 5.225 X_6 + .638 X_{15} - .3444 X_4 + .207 X_{18} - .184 X_{14} + 1.532 X_7$$

สมการพยากรณ์ความความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = .470 X_6 + .311 X_{15} - .255 X_4 + .225 X_{18} - .121 X_{14} + .100 X_7$$

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา
2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนส่งผลต่อความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 แผนวิทย์ – คณิต และแผนศิลป์ โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2547 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 512 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 497 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 500 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,509 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 แผนวิทย์ – คณิต และแผนศิลป์ โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2547 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 102 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 100 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 100 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 302 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamanie. 1976 : 886-887) โดยใช้แผนการเรียงและระดับชั้นเรียนเป็นชั้น (Strata)

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังโรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิต ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 302 ฉบับ ได้แบบสอบถามคืนมาครบทุกฉบับ ระหว่างวันที่ 2 – 10 สิงหาคม 2547
3. ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คือตอบครบทุกข้อ ปรากฏว่าแบบสอบถามทุกฉบับตอบครบทุกข้อ จึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปคิดค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา
3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้า สรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย ได้แก่ แผนศิลปะ (X_5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_6) บุคลิกภาพ (X_{15}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{18})
2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ แผนวิทย์ - คณิต (X_4) และสุขภาพจิต (X_{14})
3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา มี 8 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้นเรียน (X_1, X_2, X_3) สถานภาพสมรสของบิดามารดา (X_7, X_8, X_9) อาชีพของผู้ปกครอง (X_{10}, X_{11}, X_{12}) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_{13}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{16}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ (X_{17})
4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 6 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_6) บุคลิกภาพ (X_{15}) แผนวิทย์ - คณิต (X_4) สัมพันธภาพระหว่าง

นักเรียนกับเพื่อน (X_{18}) สุขภาพจิต (X_{14}) และสถานภาพสมรสบิดามารดาอยู่ร่วมกัน (X_7) ซึ่งปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัยนี้สามารถร่วมกันทำนายความแปรปรวนความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 63.9

5. สมการพยากรณ์ความความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา

5.1 สมการพยากรณ์โดยใช้คะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = -.7354 + 5.225 X_6 + .638 X_{15} - .3444 X_4 + .207 X_{18} - .184 X_{14} + 1.532 X_7$$

5.2 สมการพยากรณ์โดยใช้คะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .470 X_6 + .311 X_{15} - .255 X_4 + .225 X_{18} - .121 X_{14} + .100 X_7$$

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย ได้แก่ แผนศิลปะ (X_5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_6) บุคลิกภาพ (X_{15}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{18})

1.1 แผนศิลปะ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมุ่งหวังในชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่ศึกษาอยู่แผนศิลปะมีความมุ่งหวังในชีวิตมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่ศึกษาแผนศิลปะนั้น การเรียนค่อนข้างเป็นสายตรงเน้นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ไม่เครียด มีความสนุกกับวิชาเรียน เช่น นักเรียนที่เรียนสายศิลป์ - ภาษา เป็นต้น ทำให้นักเรียนมีการวางแผนอนาคตในเรื่องการประกอบอาชีพที่แคบลง ง่ายขึ้น และมุ่งตรงไปทางใดทางหนึ่งเท่านั้น ทำให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ใช่เรื่องยากที่จะวางแผนหรือตั้งความหวังในชีวิตไว้

1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมุ่งหวังในชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความมุ่งหวังในชีวิตมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการเรียน มีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในด้านต่างๆ ในอนาคต เนื่องจากผลการเรียนเป็นสิ่งที่ส่งผลให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในชีวิต เมื่อนักเรียนรู้สึกว่าคุณเองเรียนได้ดีในปัจจุบันก็จะมีการวางแผนหรือตั้งความมุ่งหวังในด้านต่างๆ ไว้เพื่อเป็นรากฐานในอนาคตของตนเอง

1.3 บุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมุ่งหวังในชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีความมุ่งหวังในชีวิตมาก ทั้งนี้เพราะ ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ เป็นคนที่รักความก้าวหน้า มีความกระตือรือร้น ชอบฟันฝ่าอุปสรรค ไม่ชอบการรอคอย มีความมานะ

พยายามในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งส่งผลถึงในเรื่องการตั้งความหวังในด้านต่างๆ ของชีวิตด้วย ซึ่งผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ นี้ จะมีการวางแผนและตั้งความหวังกับงานที่ทำนั้นๆ ไว้

1.4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมุ่งหวังในชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีมีความ มุ่งหวังในชีวิตมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 อยู่ในช่วงวัยรุ่น เพื่อนเป็นสิ่งสำคัญและนักเรียน ต้องการได้รับการยอมรับจากเพื่อน การมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับเพื่อนทำให้เกิดความสบายใจ อ่อนใจ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ห่วงใยและไว้วางใจกัน เมื่อมีปัญหาต่างๆ ก็สามารถปรึกษาเพื่อนได้ ทันที ทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในตนเอง การตั้งความหวังในชีวิตจึงเป็นสิ่งที่นักเรียนกับเพื่อนมักนำมา แลกเปลี่ยนคุยกันได้เสมอ

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียน สุรนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ แผนวิทย์ - คณิต (X_4) และสุขภาพจิต (X_{14})

2.1 แผนวิทย์ - คณิต มีความสัมพันธ์ทางลบกับความมุ่งหวังในชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่เรียนแผนวิทย์ - คณิต มีความมุ่งหวังในชีวิตน้อย ในความเป็นจริง นักเรียนแผนวิทย์ - คณิต ควรเป็นผู้ที่มีความมุ่งหวังในชีวิตมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนแผนวิทย์ - คณิต ส่วน ใหญ่เกิดความรู้สึกท้อแท้ ไม่มีความกระตือรือร้น เนื่องจากแผนวิทย์ - คณิต เป็นแผนการเรียนที่ยาก อาจ เรียนเพราะเลือกเรียนตามเพื่อน หรือเพราะผู้ปกครองให้เรียน ทั้งที่ตนเองไม่มีความชอบหรือความถนัดใน แผนการเรียนดังกล่าว ทำให้ผลการเรียนไม่ดี เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย และไม่มีกำลังใจในการเรียน จึงส่งผล ให้ไม่กล้าวางแผนหรือตั้งเป้าหมายในอนาคตไว้ ดังนั้นจึงพบว่านักเรียนแผนวิทย์ - คณิต มีความมุ่งหวังใน ชีวิตน้อย

2.2 สุขภาพจิต มีความสัมพันธ์ทางลบกับความมุ่งหวังในชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตดี (ซึ่งได้คะแนนน้อย) มีความมุ่งหวังในชีวิตมาก ทั้งนี้เพราะ ผู้ที่มี สุขภาพจิตดีจะมีความพร้อมในการดำรงชีวิตด้านต่างๆ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข ไม่มีความวิตกกังวล สามารถ แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ เมื่อนักเรียนรู้สึกว่าตนเองมีความสุขและดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้ ประสบความสำเร็จ ดังนั้นจึงพบว่านักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีจะมีการวางแผน ตั้งเป้าหมาย หรือตั้งความ มุ่งหวังในชีวิตไว้

3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุรนารี วิทยา จังหวัดนครราชสีมา มี 8 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้นเรียน (X_1 , X_2 , X_3) สถานภาพสมรสของบิดามารดา (X_7 , X_8 , X_9) อาชีพของผู้ปกครอง (X_{10} , X_{11} , X_{12}) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_{13}) สัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{16}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ (X_{17})

3.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ไม่มีความสัมพันธ์กับความมุ่งมั่นในชีวิต แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 บางคนมีความมุ่งมั่นในชีวิตมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนในระดับชั้นนี้เพิ่งจะผ่านการสอบคัดเลือกเข้าเรียนต่อในระดับช่วงชั้นที่ 4 ผ่านการสอบคัดเลือกเพื่อเรียนตามความสนใจและความถนัดของตนเอง เป็นช่วงที่นักเรียนเปลี่ยนแปลงสายการเรียนอย่างชัดเจน ได้เรียนวิชาที่แปลกใหม่ มีความสนุกในการเรียนวิชาต่างๆ ที่ไม่เหมือนเดิม เช่น ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น จึงทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีการตัดสินใจเลือกวางแผนและตั้งเป้าหมายในอนาคตไว้ให้ตรงกับวิชาที่ตนชอบหรือถนัดในปัจจุบัน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 บางคน มีความมุ่งมั่นในชีวิตน้อย ทั้งนี้เพราะ เป็นช่วงที่เพิ่งเริ่มเข้าเรียนในระดับชั้นเรียนใหม่ ต้องมีการปรับตัว และอยู่ในช่วงที่ต้องทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่ พบกับวิชาเรียนที่ยากขึ้นซึ่งบางคนอาจไม่ได้ตัดสินใจเลือกสายการเรียนด้วยตนเอง จึงส่งผลให้เด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 บางคนไม่มีความสนใจในการวางแผนหรือการตั้งความมุ่งมั่นในชีวิตในทุกๆ ด้านของตนเอง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ไม่มีความสัมพันธ์กับความมุ่งมั่นในชีวิต แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 บางคนมีความมุ่งมั่นในชีวิตมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนในระดับชั้นนี้เหลือเวลาอีกเพียง 1 ปี ก็ต้องทำการสอบแข่งขันเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งนักเรียนบางคนมีความสามารถในการคาดการณ์ไกลถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการกระทำที่เกี่ยวกับศึกษาในปัจจุบัน เตรียมพร้อมสำหรับปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต จึงมีการตัดสินใจเลือกวางแผนและตั้งความมุ่งมั่นในชีวิตในด้านต่างๆ ไว้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 บางคน มีความมุ่งมั่นในชีวิตน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนในระดับนี้เริ่มมีความสนิทสนมกับเพื่อนๆ แล้ว และมีความคุ้นเคยกับวิชาที่แปลกใหม่ ทำให้การเรียนนั้นเป็นการเรียนไปวันๆ เท่านั้น เพราะส่วนใหญ่จะใช้ชีวิตให้สนุกอยู่กับเพื่อนๆ ที่โรงเรียนมากกว่า จึงยังไม่มี ความสนใจในการวางแผนหรือการตั้งความมุ่งมั่นในชีวิตด้านต่างๆ ไว้ทั้งสิ้น

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไม่มีความสัมพันธ์กับความมุ่งมั่นในชีวิต แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 บางคนมีความมุ่งมั่นในชีวิตมาก ทั้งนี้เพราะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นช่วงของการสอบแข่งขันเพื่อศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียนและเริ่มวางแผนอนาคต จึงมีการตั้งความหวังในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น สถาบันการศึกษาที่อยากจะเข้าศึกษาต่อหรือลักษณะงานในอนาคต เหล่านี้ล้วนส่งผลให้นักเรียนเริ่มเกิดมีความมุ่งมั่นในชีวิตเพิ่มมากขึ้น

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 บางคน มีความมุ่งมั่นในชีวิตน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่เกิดความรู้สึกท้อแท้ เบื่อหน่ายต่อการเรียนหรือต่อการท่องหนังสือเพื่อสอบแข่งขัน นักเรียนในวัยนี้ถือเป็นช่วงวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ ต้องการมีอิสระ ต้องการคิดและตัดสินใจด้วยตัวเอง หากผู้ปกครองบังคับหรือเลือกสายการเรียนให้โดยที่เด็กไม่มีความชอบในสายการเรียน

นั้นๆ ก็จะทำให้เด็กรู้สึกว่าได้ตัดสินใจด้วยตนเอง ถูกบังคับ ไม่ได้กำหนดอนาคตด้วยตนเอง ไม่มีโอกาสในการวางแผนชีวิตด้วยตนเอง จึงส่งผลให้นักเรียนไม่มีการตั้งความมุ่งหวังในด้านใดๆ ทั้งสิ้น

3.2 สถานภาพสมรสของบิดามารดาอยู่ร่วมกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังในชีวิต แสดงว่า นักเรียนบางคนที่ยังบิดามารดาอยู่ร่วมกัน มีความมุ่งหวังในชีวิตมาก ทั้งนี้เพราะ การได้รับความอบอุ่น ความเอาใจใส่ และการได้รับคำปรึกษาจากบิดามารดา ทำให้นักเรียนกลุ่มนี้มีการวางแผนและตั้งเป้าหมาย การดำรงชีวิตในอนาคตไว้

นักเรียนบางคนที่ยังบิดามารดาอยู่ร่วมกัน มีความมุ่งหวังในชีวิตน้อย ทั้งนี้เพราะ การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม เช่น การเอาใจใส่มากเกินไป หรือการไม่มีเวลาอยู่กับนักเรียน เป็นต้น ทำให้นักเรียน ไม่สามารถแก้ปัญหาที่พบได้ จึงส่งผลต่อความคิดความอ่านที่ไม่ถูกต้อง จึงทำให้นักเรียนไม่มีความสนใจในเรื่องของอนาคต

สถานภาพสมรสของบิดามารดาแยกกันอยู่ ไม่มีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังในชีวิต แสดงว่า นักเรียนบางคนที่ยังบิดามารดาแยกกันอยู่ มีความมุ่งหวังในชีวิตมาก ทั้งนี้เพราะ การเอาใจใส่ ดูแล และให้ความรักของบิดาหรือมารดาที่นักเรียนอยู่ด้วย ทำให้นักเรียนไม่รู้สึกละเลยความอบอุ่น และส่งผลให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นอยากประสบความสำเร็จในอนาคตเพื่อเลี้ยงบิดาหรือมารดาที่อยู่ด้วย

นักเรียนบางคนที่ยังบิดามารดาแยกกันอยู่ มีความมุ่งหวังในชีวิตน้อย ทั้งนี้เพราะ การที่นักเรียนรู้สึกขาดความอบอุ่นหรือไม่มีใครสนใจ จึงมีพฤติกรรมที่แสดงออกมาในแนวทางที่ผิด ไม่สนใจชีวิต หรืออนาคตของตนเอง จึงไม่มีการวางแผนหรือตั้งความมุ่งหวังในชีวิตไว้

สถานภาพสมรสของบิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม ไม่มีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังในชีวิต แสดงว่า นักเรียนบางคนที่ยังบิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม มีความมุ่งหวังในชีวิตมาก ทั้งนี้เพราะ การดูแล เอาใจใส่ การได้รับความอบอุ่น การได้รับคำปรึกษาที่ดีจากบิดาหรือมารดาที่ยังมีชีวิตอยู่ ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น ตั้งใจที่จะมีอนาคตที่ดีเพื่อดูแลบิดาหรือมารดาที่ยังมีชีวิตอยู่

นักเรียนบางคนที่ยังบิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม มีความมุ่งหวังในชีวิตน้อย ทั้งนี้เพราะ การขาดที่ปรึกษาที่ดี ยิ่งในช่วงของวัยรุ่นเด็กผู้หญิงมักอยากปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับแม่และเด็กผู้ชายอยากปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับพ่อ แต่ถ้าหากขาดบิดาหรือมารดาไป นักเรียนบางคนอาจไม่มีที่ปรึกษาหรือไม่กล้าปรึกษาปัญหากับบิดาหรือมารดาที่ยังมีชีวิตอยู่ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเก็บกด ไม่กล้าตัดสินใจปัญหา หรือกลัวความผิดพลาด ทำให้นักเรียนไม่กล้าที่จะเผชิญปัญหาหรืออุปสรรคจากความมุ่งหวังของตน

3.3 อาชีพของผู้ปกครองรับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ ไม่มีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังในชีวิต แสดงว่า นักเรียนบางคนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความมุ่งหวังในชีวิตมาก ทั้งนี้เพราะ การที่ผู้ปกครองมีหน้าที่การงานที่ดีทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอยากมีอนาคตที่ดีเช่นผู้ปกครอง ทำให้นักเรียนมีความตั้งใจ กระตือรือร้น ในการเรียน ส่งผลให้การเรียนรู้ในเกณฑ์ดี ทำให้นักเรียนมีการมองการณ์ไกล จึงมีการวางแผนและตั้งเป้าหมายในชีวิต

นักเรียนบางคนที่มีผู้ปกครองรับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความมุ่งมั่นในชีวิตน้อย ทั้งนี้เพราะ เด็กนักเรียนคิดว่าอาชีพของผู้ปกครองเป็นอาชีพที่แน่นอน ตนเองไม่จำเป็นต้องขวนขวายหรือกระตือรือร้น เพราะผู้ปกครองสามารถดูแลตนได้ ทำให้นักเรียนไม่มีการมองอนาคตหรือไม่มีการวางแผนในชีวิตของตนเอง

อาชีพของผู้ปกครองค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว ไม่มีความสัมพันธ์กับความมุ่งมั่นในชีวิต แสดงว่า นักเรียนบางคนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว มีความมุ่งมั่นในชีวิตมาก ทั้งนี้เพราะ การที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว นั้น ถือเป็นอาชีพอิสระ ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้สึกอยากประกอบอาชีพเช่นเดียวกับผู้ปกครอง จึงทำให้นักเรียนมีการวางแผนในอนาคต มีการวางแผนเป้าหมาย และมีความมุ่งมั่นในชีวิตมาก

นักเรียนบางคนที่มีผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว มีความมุ่งมั่นในชีวิตน้อย ทั้งนี้เพราะ การไม่มีเวลาให้ของผู้ปกครอง การไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร ทำให้นักเรียนรู้สึกขาดความอบอุ่น ไม่มีความพร้อมในการแก้ปัญหา

อาชีพของผู้ปกครองรับจ้าง ไม่มีความสัมพันธ์กับความมุ่งมั่นในชีวิต แสดงว่านักเรียนบางคนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง มีความมุ่งมั่นในชีวิตมาก ทั้งนี้เพราะ อาชีพนี้เป็นอาชีพที่ได้รับค่าตอบแทนน้อย ดังนั้น นักเรียนจึงอยากมีอนาคตที่ดี เพื่อจะได้ประกอบอาชีพอย่างอื่น นักเรียนก็จะศึกษาเพิ่มเติมในด้านต่างๆ ขวนขวายหาความรู้ใส่ตนเพื่อต้องการความสำเร็จในอนาคต จึงทำให้นักเรียนมีการวางแผนในอนาคต มีการวางแผนเป้าหมาย และมีความมุ่งมั่นในชีวิตมาก

นักเรียนบางคนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง มีความมุ่งมั่นในชีวิตน้อย ทั้งนี้เพราะ การไม่ได้รับการเอาใจใส่ ดูแล หรือไม่ได้รับคำปรึกษาที่ดี ส่งผลให้นักเรียนไม่สนใจหรือไม่ขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมจากที่มีอยู่ ทำให้นักเรียนไม่มีการมองอนาคตหรือไม่มีการวางแผนในชีวิตของตนเอง

3.4 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับความมุ่งมั่นในชีวิต แสดงว่านักเรียนบางคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในเกณฑ์ดี มีความมุ่งมั่นในชีวิตมาก ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองสามารถจัดสรรสิ่งต่างๆ ให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นด้านอุปกรณ์การเรียน หนังสือเรียน หรือการส่งเสริมให้นักเรียนเรียนพิเศษ และการส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาความรู้ที่ตนสนใจ เช่น การเรียนภาษา การเรียนดนตรี เป็นต้น ทำให้นักเรียนเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้นในการขวนขวายหาความรู้ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีการวางแผนเป้าหมายในอนาคตสูง

นักเรียนบางคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในเกณฑ์ดี มีความมุ่งมั่นในชีวิตน้อย ทั้งนี้เพราะ แม้ว่าผู้ปกครองจะสามารถจัดสรรสิ่งต่างๆ ให้กับนักเรียนได้อย่างดี แต่นักเรียนกลับคิดว่าอย่างไรทางบ้านก็มีทุกอย่างให้พร้อม จึงไม่มีความสนใจหรือศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ไม่มีการวางแผนในอนาคตเพราะคิดว่าอย่างไรทางบ้านก็มีให้ทุกอย่างไม่จำเป็นต้องขวนขวาย

3.5 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับความมุ่งมั่นในชีวิต แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ปกครองบางคน มีความมุ่งมั่นในชีวิตมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนได้รับความรัก ความเอาใจใส่ ความห่วงใยจากผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งจะสนับสนุนในทุกด้าน ให้ความไว้วางใจ และให้คำปรึกษาในเวลาที่นักเรียนมีปัญหา ทำให้นักเรียนรู้สึกอบอุ่นใจ และเห็นความสำคัญของสัมพันธภาพนั้น ทำให้นักเรียนมีความคิดที่ดี ส่งผลต่อการวางแผน การตั้งเป้าหมายในการดำรงชีวิตในอนาคต

นักเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ปกครองบางคน มีความมุ่งมั่นในชีวิตน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนไม่ได้รับความสนใจหรือความอบอุ่นจากผู้ปกครอง ไม่มีที่ปรึกษาหรือรู้สึกว่าตนเองไม่สำคัญต่อผู้ปกครอง การแสดงออกหรือการดำรงชีวิตจึงเป็นการใช้ชีวิตไปวันๆ เท่านั้น ไม่มีการวางแผนหรือตั้งเป้าหมายใดๆ ไว้

3.6 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์ ไม่มีความสัมพันธ์กับความมุ่งมั่นในชีวิต แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับอาจารย์บางคน มีความมุ่งมั่นในชีวิตมาก ทั้งนี้เพราะ การได้รับคำปรึกษา การดูแล การเอาใจใส่ต่อนักเรียน และความเป็นกันเอง ทำให้นักเรียนกล้าที่จะเข้ามาปรึกษาเมื่อมีปัญหาต่างๆ และทำให้นักเรียนได้เรียนรู้การดำเนินชีวิตที่เหมาะสม ถูกต้อง และมีการวางแผนชีวิต เพื่อให้ประสบความสำเร็จต่อไป

นักเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับอาจารย์บางคน มีความมุ่งมั่นในชีวิตน้อย ทั้งนี้เพราะ การไม่สนิทสนมกับอาจารย์ทำให้นักเรียนไม่กล้าคุย ไม่กล้านำปัญหาที่พบไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ ซึ่งอาจเกี่ยวเนื่องกับเรื่องของอนาคตที่นักเรียนอาจยังมีความสับสนอยู่ จึงทำให้นักเรียนบางคนมีความมุ่งมั่นในชีวิตน้อย

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนทรวิทยา จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 6 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด ไปน้อยที่สุด คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_6) บุคลิกภาพ (X_{15}) แผนวิทย์ - คณิต (X_2) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{18}) สุขภาพจิต (X_{14}) และสถานภาพสมรสบิดามารดาอยู่ร่วมกัน (X_7)

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิตเป็นอันดับหนึ่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ทำให้มีความมุ่งมั่นในชีวิตมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีแรงจูงใจในความสำเร็จและแรงจูงใจในการรักษาระดับผลการเรียนที่ดีไว้ ทำให้นักเรียนตั้งใจและสนใจในการเรียนมากขึ้นจากเดิม รู้สึกภูมิใจในผลการเรียนพร้อมกับการต้องการรักษาระดับผลการเรียนของตนไว้ และเมื่อผลการเรียนดีขึ้นนักเรียนก็จะได้รับคำชื่นชมจากคนรอบข้าง เช่น ผู้ปกครอง อาจารย์ เพื่อน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีโอกาสได้เข้าร่วมแข่งขันกิจกรรมต่างๆ เมื่อได้รับความสำเร็จจากการแข่งขันนั้นๆ จึงส่งผลให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในตนเอง และเริ่มมีการตั้งเป้าหมายหรือวางแผนอนาคตไว้สำหรับตนเอง

4.2 บุคลิกภาพ ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิตเป็นอันดับสองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ ทำให้มีความมุ่งมั่นในชีวิตมาก ทั้งนี้เพราะ ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ ได้แก่ ผู้ที่มีความมานะพยายาม มีความกระตือรือร้นที่จะทำงาน รักความก้าวหน้า ชอบฟันฝ่าอุปสรรค มีความเพียรพยายามทำงานให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จ ดังนั้น จึงไม่แปลกเลยที่นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะมีความมุ่งมั่นในชีวิตมากเพราะจากความสำเร็จที่ได้รับทำให้นักเรียนมีการตั้งเป้าหมายในชีวิตและมีการวางแผนในอนาคต

4.3 แผนวิทย์ – คณิต ส่งผลทางลบต่อความมุ่งมั่นในชีวิตเป็นอันดับสามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่เรียนแผนวิทย์ – คณิต ทำให้มีความมุ่งมั่นในชีวิตน้อย ทั้งนี้เพราะ ความยากของวิชาเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกท้อแท้ เบื่อหน่าย และไม่สนใจการเรียน ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ที่เรียนแผนนี้ในวันหยุดจะต้องไปเรียนพิเศษเพื่อเพิ่มเติมความรู้ให้ทันกับเพื่อน ดังนั้น ในวันหยุดส่วนใหญ่ของนักเรียนแผนการเรียนนี้จึงไม่ได้ไปเที่ยวเล่นกับเพื่อนชักรอกเท่าไร จึงทำให้เกิดความเบื่อหน่ายมากกว่าเดิม นักเรียนจึงเกิดความท้อแท้ และคิดว่าสายการเรียนนี้ยาก ทำให้ผลการเรียนออกมาไม่ดี เมื่อเป็นเช่นนั้นนักเรียนจึงไม่กล้าวางแผนอนาคตหรือตั้งความหวังไว้มากเพราะกลัวผิดหวัง

4.4 สัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับเพื่อน ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิตเป็นอันดับสี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนดี ทำให้มีความมุ่งมั่นในชีวิตมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนกับเพื่อนได้มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันและกัน การได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านต่างๆ เวลาเรียนไม่รู้เรื่องก็มีเพื่อนๆ ให้กำลังใจหรือช่วยให้คำปรึกษา การทำกิจกรรมร่วมกันในกลุ่มเพื่อนย่อมส่งผลให้นักเรียนมีความสุขในการดำรงชีวิตและอยากมีอนาคตที่ดีร่วมกับเพื่อนๆ ในกลุ่มของตน จึงทำให้นักเรียนตั้งความมุ่งมั่นในชีวิตร่วมกับเพื่อนๆ หรือนำมาแลกเปลี่ยนคุยกันในกลุ่มเพื่อน

4.5 สุขภาพจิต ส่งผลทางลบต่อความมุ่งมั่นในชีวิตเป็นอันดับห้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตดี (ซึ่งได้คะแนนน้อย) ทำให้มีความมุ่งมั่นในชีวิตมาก ทั้งนี้เพราะ บุคคลที่มีสุขภาพจิตดีจะเป็นผู้ที่ไม่มีปัญหาทางด้านสุขภาพจิต มีความสุขในการดำรงชีวิต ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีความคิดความอ่านในทางที่ดี ประสบความสำเร็จในการเรียนหรือสิ่งที่คาดหวังไว้ มีความกระตือรือร้น ขวนขวายศึกษาเพิ่มเติม ไม่มีความวิตกกังวล ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข และเริ่มมีการวางแผนหรือวางแผนเป้าหมายเพื่ออนาคตไว้ จากความสำเร็จที่ตนได้รับมา

4.6 สถานภาพสมรสบิดามารดาอยู่ร่วมกัน ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิตเป็นอันดับหกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่บิดามารดาอยู่ร่วมกัน ทำให้มีความมุ่งมั่นในชีวิตมาก ทั้งนี้เพราะ การได้รับคำปรึกษาที่ดี การได้รับความรักอบอุ่น การไม่รู้สึกรำคาญตนเองโดดเดี่ยว จากทั้งบิดาและมารดาจะทำให้นักเรียนรู้สึกว่าตนเองมีที่ปรึกษาที่ดีตลอดเวลาเมื่อตนเองมีปัญหาหรือไม่กล้าปรึกษาปัญหานั้นๆ กับผู้อื่น จากความอบอุ่นที่ได้รับจึงทำให้นักเรียนมีการวางแผนหรือตั้งเป้าหมายในชีวิตไว้เพราะมีบิดาและมารดาที่คอยช่วยเหลือตนเมื่อมีปัญหาต่างๆ

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ตลอดจนนักเรียน ได้ทราบว่า มีปัจจัย 6 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียน โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ แผนวิทย์ – คณิต สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สุขภาพจิต และสถานภาพสมรสบิดามารดาอยู่ร่วมกัน เพื่อใช้ประกอบในการวางนโยบายเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นในชีวิตอยู่ในระดับที่เพิ่มมากขึ้น

2. เนื่องจากปัจจัยด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสามารถพยากรณ์ความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนได้ดีที่สุด ดังนั้นครูประจำชั้น ครูแนะแนว ตลอดจนผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นบุคคลที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ไม่ควรเน้นหรือให้ความสำคัญแต่กับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีเท่านั้น แต่ควรให้คำแนะนำ ส่งเสริมนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปานกลางและระดับต่ำอย่างเท่าเทียมกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนทุกคนมีความมุ่งมั่นในชีวิตมาก

ข. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเพื่อพัฒนาความมุ่งมั่นในชีวิตกับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้เทคนิค ทางจิตวิทยา เช่น กิจกรรมกลุ่ม การปรับพฤติกรรม เป็นต้น

2. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 เพิ่ม เช่น ความคาดหวังของบิดามารดา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะคิดต่อการเรียน เป็นต้น

3. ควรทำการศึกษาในเรื่องนี้ โดยศึกษาว่าควรเริ่มพัฒนาความมุ่งมั่นในชีวิตตั้งแต่ช่วงวัยใด เช่น นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 1 , 2 หรือ 3 เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์.(2524). สุขภาพจิตในโรงเรียน กรุงเทพฯ : โรงเรียนนวมินทราชินวิทยาลัย.
- กมลวัฒน์ วันวิชัย.(2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กสิณา บุญแสง.(2544). การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษากลุ่มและกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนวัยรุ่น ศูนย์เมอร์ซี กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา สุวรรณชาติ.(2531). ประมวลบทความวิชาการระหว่างปีพุทธศักราช 2526 – 2531 ฉบับอภิธานนาการครบรอบ 33 ปี สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ :เยาวชนไทยกับการมุ่งอนาคต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชมพูนุช พงษ์ศิริ.(2535). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชาติชาย หมั่นสมัค.(2542). การปรับตัวของนักศึกษาโครงการสมทบพิเศษ คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เดโช สอนานนท์.(2519). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ธนา นิลชัยโกวิทย์ และคนอื่นๆ.(2539, กรกฎาคม – กันยายน). "ความเชื่อถือได้และความมั่นคงของ General Health Questionnaire," แบบคัดกรองสุขภาพจิต 39(41) : 3.
- นันทิยา เอกอัครมกิจ.(2542). การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบทวิภาคเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มเพื่อพัฒนาความเข้มแข็งในการมองโลกของเยาวชนหญิง ในสถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เนตรชนก พุ่มพวง.(2546). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.(2530). สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บัณฑิตการพิมพ์.

- พรเทพ รุ่งคุณากร.(2542). ผลของการฝึกอานาปานสติต่อความสงบ ความหมายและความมุ่งมั่นในชีวิต และความจริงแท้ของผู้เริ่มฝึกในโครงการอานาปานสติภาวนาประจำเดือน ณ ธรรมศรณานาชาติ อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(จิตวิทยา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- พระมหาครรชิต แสณอุบล(วรกวินโท).(2546). ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวพุทธศาสตร์ที่มีต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของผู้ติดเชื้อเอดส์ วัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เพียรดี เปี่ยมมงคล.(2537). การศึกษามโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์.(2538,กุมภาพันธ์ – มีนาคม). “ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมายเรื่องง่ายๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้,” ข่าวสารการวิจัยศึกษา 38(3) : 8 – 11.
- ศิริพร อรุณสิงคะ.(2544). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลต่อความมั่นคงในการทำงานของพนักงานธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) สังกัดสำนักงานใหญ่ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริลักษณ์ ต้นชัยสวัสดิ์.(2535). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเครียดของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. วิทยานิพนธ์ วท.ม.(พยาบาลศาสตร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- สมพร บัวทองและคณะ.(2511). “สัมพันธ์ภาพระหว่างประสบการณ์ในการเรียนและระดับความมุ่งมั่นกับผลการกระทำ,” สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก.
- สมภาพ เรื่องตระกูล.(2533). คู่มือจิตเวชศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุมลรัตน์ สาธิตพิเคราะห์.(2545). การศึกษาความมุ่งมั่นในชีวิตของหญิงที่ถูกข่มขืนกระทำชำเรา. สารนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อริยญา ดุษฎีภักดิ์.(2536). ผลของจิตบำบัดแบบโลกอสต่อการเพิ่มความมุ่งมั่นในชีวิตของหญิงในสถานสงเคราะห์หญิงบ้านเกร็ดตระการที่มีพฤติกรรมเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อเอชไอวี. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- อริยญา ดุษฎีคำภีร์.(2544). "การพัฒนามาตรวัดความมุ่งมั่นในชีวิตของนักศึกษาไทย," *วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข*. 9 (1) : 18 - 26
- อัจฉรา ประไพตระกูล.(2539). *การศึกษาปัจจัยคัดสรรที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล.(2533). *ตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา สุขารมณ.(2530). *การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปกติ*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Crumbaugh J.C. and Carr G L.(1979). "Treatment of Alcoholic With Logos therapy." *International Journal of Addict*, (14) : 847-853.
- Crumbaugh J.C. and Maholick L.T.(1969). "The Purpose in Life Test. Munster," *Ind : Psychometric A'filiates*.
- Frankl E. Victor.(1967). *Psychotherapy and Existentialism*. New York : Washington Square Press, Inc.
- .(1963). *The Doctor and The soul : An Introduction to Logos therapy*. New York : Alfred A.Knopf.
- .(1970). *The Will to Meaning : Foundation and Application of Logos therapy* . New York : New American Libration.
- Gerwood, Joseph Barry.(1995). "The Purpose – in – life Test : A Comparison in Elderly people by Relational Status, Work, Spirituality and Mood." *Dissertation Abstracts International*. (CD-ROM).
- Harlow L.Lisa, Newcomb D.Michael and Bentler M.P.(1987). "Purpose in Life Test Assessment Usin Latent Variable Methods," *British Journal of Clinical Psychology*. 26 : 235 – 236.
- Jeffries, Laura Lea.(1995). "Adolescence and Meaning in Life (Purpose, Existence)," *Dissertation Abstracts International*. (CD-ROM).
- Sayles, Martha L.(1994). "Adolescence's Purpose in Life and Engagement in Risky behaviors : Differences by Gender and Ethnicity." *Dissertation Abstracts International*. (CD-ROM).
- Yalom D.Irvin.(1980). *Esictential Psychotherapy*. U.S.A. : Basic Books Inc.
- Yamanie Taro.(1967). *Statistic and Introductory Analysis*. New York : Harper and Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 0519.12/4555

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

30 กรกฎาคม 2547

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสุนารีวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวณัฐนิช พงษ์สุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา” โดยมี รองศาสตราจารย์เวณิ กริทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ในระหว่างเดือน สิงหาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวณัฐนิช พงษ์สุวรรณ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 06-3400199

ที่ ศธ 0519.12/๕๕๘

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

30 กรกฎาคม 2547

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนสุรนารีวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวณัฐนิช พงษ์สุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุรนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา” โดยมี รองศาสตราจารย์ เจริญ ภิระเดชกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 302 คน ตอบแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุรนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวณัฐนิช พงษ์สุวรรณ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จิระเดชกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 06-3400199

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ศธ 0519.12/๕๕/๖

วันที่ ๖๐ กรกฎาคม 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวณัฐนิช พงษ์สุวรรณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุรนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา” โดยมี รองศาสตราจารย์เวณิ กริทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และ อาจารย์วิวิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุรนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามให้ นางสาวณัฐนิช พงษ์สุวรรณ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

/พ.๕๕

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความมุ่งมั่นในชีวิตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา การตอบแบบสอบถามนี้ไม่มีข้อใดถูกหรือผิด และไม่มีผลกระทบต่อการเรียนแต่อย่างใด ข้อมูลทั้งหมดจะเก็บเป็นความลับและจะสรุปออกมาในภาพรวม ดังนั้นขอให้นักเรียนตอบให้ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุดและตอบให้ครบทุกข้อ

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 7 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบคัดกรองสุขภาพจิตไทย จี เอส คิว 60

ตอนที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตอนที่ 7 แบบสอบถามความมุ่งมั่นในชีวิต

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของท่าน เมื่อท่านอ่านข้อความจบแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง () และเติมข้อความลงไปช่องว่าง ซึ่งตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. ระดับชั้นเรียน

- () ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
- () ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
- () ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2. แผนการเรียน

- () แผนวิทย์ – คณิต
- () แผนศิลป์

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (เกรดเฉลี่ยสะสม)

4. สถานภาพสมรสของบิดามารดา

- () บิดามารดาอยู่ร่วมกัน
- () บิดามารดาแยกกันอยู่
- () บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม

5. อาชีพของผู้ปกครอง

- () รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ
- () ค้าขายและธุรกิจส่วนตัว
- () รับจ้าง

6. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว บาท / เดือน

ตอนที่ 2 แบบคัดกรองสุขภาพจิตไทย จี เอช คิว 60

ตัวอย่าง แบบคัดกรองสุขภาพจิตไทย จี เอช คิว 60

คำชี้แจง สุขภาพโดยทั่วไปของท่านในระยะ 2-3 สัปดาห์ที่ผ่านมาเป็นอย่างไรบ้าง กรุณาตอบคำถามต่อไปนี้ โดยขีดเครื่องหมาย / ลงในช่อง () หน้าคำตอบให้ใกล้เคียงกับสุขภาพและความรู้สึกของท่านในช่วง 2-3 สัปดาห์ที่ผ่านมามากที่สุด โดยไม่รวมถึงปัญหาที่ท่านเคยมีในอดีตและกรุณาตอบคำถามทุกข้อ

ในระยะที่ผ่านมาท่าน ...

1. รู้สึกสบายและมีสุขภาพดี

() ดีกว่าปกติ () เหมือนปกติ () แย่กว่าปกติ () แย่กว่าปกติมาก

2. หลังจากตื่นนอนแล้ว รู้สึกนอนไม่เต็มอิ่ม

() ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก

3. หอะไรทำ และทำให้ตนเองไม่มีเวลาว่างได้

() มากกว่าปกติ () เหมือนปกติ () ค่อนข้างน้อยกว่าปกติ () น้อยกว่าปกติมาก

ตอนที่ 3 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้าชอบทำงานแข่งกับเวลา					
2	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาในการทำงานหรือการเรียน ข้าพเจ้าแก้ปัญหาด้วยตนเอง					
3	ข้าพเจ้ามีการวางแผนงานก่อนการปฏิบัติจริงเสมอ					
4	ข้าพเจ้าชอบทำงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่วางไว้โดยเร็วที่สุด					
5	ข้าพเจ้าแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา					
6	ข้าพเจ้าไม่สนใจว่างานที่ทำนั้นสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่					
7	ข้าพเจ้าคิดว่าตนเองเป็นคนเฉื่อยช้ากับการเรียน					
8	เมื่อข้าพเจ้ามีนัด ข้าพเจ้าชอบไปถึงที่นัดหมายก่อนเวลาเสมอ					
9	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าจะต้องทำทุกสิ่งอย่างรวดเร็วเพื่อแข่งกับเวลา					
10	เพื่อนส่วนใหญ่เห็นว่าข้าพเจ้าเป็นคนที่จริงจังกับการทำงาน					
11	ข้าพเจ้าไม่เห็นความจำเป็นที่ต้องกระตือรือร้นในการเรียน					
12	ข้าพเจ้าชอบทำงานไปจนเสร็จ โดยไม่มีเวลาเป็นตัวกำหนด					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
13	ข้าพเจ้ารู้สึกเสียเวลามาก เมื่อต้องไปรอซื้อของหรือรอรับ บริการที่ต้องเข้าแถวยาว					
14	ข้าพเจ้ามักทำงานไม่เสร็จตามเวลาที่กำหนด					
15	เมื่อต้องฟังเรื่องไร้สาระ ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อและหาทางเลี่ยง ออกมา					
16	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาทางการเรียน ข้าพเจ้ามักทอดถอย และหนีปัญหา					
17	ข้าพเจ้าเป็นคนที่ทำกิจกรรมด้วยความรวดเร็วและว่องไว					
18	ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นในการทำงาน					
19	ข้าพเจ้ารู้สึกหงุดหงิด ถ้าต้องรอคนที่ผัดนัดเป็นเวลานาน					
20	ข้าพเจ้าไม่ต้องการทำงานที่ต้องแข่งขันกับคนอื่น					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	การปฏิบัติตนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน					
2	ผู้ปกครองให้คำปรึกษา เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน					
3	เมื่อข้าพเจ้าทำผิด ผู้ปกครองแสดงความไม่พอใจและตำหนิโดยไม่ถามสาเหตุ					
4	ผู้ปกครองให้คำชม เมื่อข้าพเจ้าสอบได้คะแนนดี					
5	ผู้ปกครองไม่สนใจซักถามเกี่ยวกับการเรียนของข้าพเจ้า					
6	เมื่อข้าพเจ้าไม่สบาย ผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด					
7	ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน					
8	ผู้ปกครองให้ข้าพเจ้าเลือกเรียนวิชาที่สนใจด้วยตนเอง					
9	ผู้ปกครองไม่สนใจว่าข้าพเจ้ามีอุปสรรคการเรียนครบหรือไม่					
10	ผู้ปกครองเปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าชี้แจงเหตุผล เมื่อข้าพเจ้าทำความผิด					
11	ผู้ปกครองไม่สนใจว่าข้าพเจ้ากลับบ้านเวลาใด					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
11	การปฏิบัติตนของนักเรียนที่มีต่อผู้ปกครอง ข้าพเจ้ารู้สึกไม่พอใจ เมื่อผู้ปกครองบอกให้ข้าพเจ้าทำ การบ้านหรืออ่านหนังสือ					
12	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนให้ดีขึ้น ตามความต้องการของ ผู้ปกครอง					
13	ข้าพเจ้าไม่เคยมีของขวัญหรือคำอวยพรให้ผู้ปกครอง ในวันพิเศษ					
14	ข้าพเจ้าขออนุญาตผู้ปกครอง เมื่อต้องการออกไปข้าง นอก					
15	ข้าพเจ้าแสดงความไม่พอใจ เมื่อผู้ปกครองว่ากล่าว ตักเตือน					
16	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ผู้ปกครองกำหนดด้วย ความเต็มใจ					
17	ข้าพเจ้าไม่ได้ทำความเคารพผู้ปกครองทั้งก่อนไปโรงเรียน และหลังกลับจากโรงเรียน					
18	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา ข้าพเจ้าเก็บนิ่งเฉยไว้					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	การปฏิบัติตนของอาจารย์ที่มีต่อนักเรียน อาจารย์รับฟังปัญหาทุกเรื่องของข้าพเจ้า					
2	อาจารย์ไม่เปิดโอกาสให้ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการเรียน การสอน					
3	อาจารย์เป็นแบบอย่างที่ดีของข้าพเจ้า					
4	อาจารย์มีความยุติธรรมกับเด็กนักเรียนทุกคนเท่ากัน					
5	อาจารย์ให้ความเป็นกันเองกับข้าพเจ้า					
6	อาจารย์ไม่สนับสนุนการจัดกิจกรรมพิเศษภายในและ ภายนอกโรงเรียน					
7	อาจารย์ให้ความช่วยเหลือข้าพเจ้าเมื่อมีปัญหาการเรียน					
8	การปฏิบัติตนของนักเรียนที่มีต่ออาจารย์ ข้าพเจ้าเคารพและเชื่อฟังคำสั่งสอนของอาจารย์					
9	ข้าพเจ้าไม่กล้าซักถามอาจารย์ในเรื่องการเรียน					
10	ในวิชาที่ข้าพเจ้าไม่ชอบอาจารย์ผู้สอน ข้าพเจ้าจะไม่ ตั้งใจเรียน					
11	ข้าพเจ้าส่งงานตรงตามที่อาจารย์กำหนดเสมอ					
12	ข้าพเจ้าไม่ตั้งใจเรียนในขณะที่อาจารย์สอน					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
13	ข้าพเจ้าไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในเรื่องการเรียนกับ อาจารย์					
14	ข้าพเจ้ากล้าปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับอาจารย์					
15	ข้าพเจ้าทำความเคารพอาจารย์ทุกครั้งที่เจอทั้งใน โรงเรียนและนอกโรงเรียน					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้าชอบปรึกษาเรื่องเป้าหมายในชีวิตกับเพื่อนเสมอ					
2	ข้าพเจ้าไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน					
3	ข้าพเจ้ามีเพื่อนสนิทหลายคน					
4	เมื่อทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มข้าพเจ้ามักมีเรื่องขัดแย้งกับเพื่อน					
5	เพื่อนให้ความสำคัญกับข้าพเจ้าเสมอ					
6	ข้าพเจ้ารู้สึกอายต่อการเล่าปัญหาส่วนตัวให้เพื่อนฟัง					
7	ข้าพเจ้าเข้า กับเพื่อนในห้องได้เป็นอย่างดี					
8	ข้าพเจ้าชอบอยู่คนเดียวตามลำพัง ไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับเพื่อนในห้อง					
9	ข้าพเจ้าจริงใจกับเพื่อนทุกคน					
10	ข้าพเจ้ารู้สึกท้อเพื่อนเห็นแก่ตัว					
11	เพื่อนของข้าพเจ้ายอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน					
12	เมื่อข้าพเจ้าทำงานผิดพลาด ข้าพเจ้าพร้อมยอมรับผิดต่อหน้าเพื่อน					
13	เพื่อนในห้องต่างคนต่างอยู่ไม่สนใจซึ่งกันและกัน					
14	ข้าพเจ้าให้อภัยเพื่อนเสมอ					
15	ข้าพเจ้าให้ความช่วยเหลือเพื่อนในด้านการเรียนอย่างเต็มที่					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
16	ข้าพเจ้าและเพื่อนคอยให้ความช่วยเหลือ พี่พวาค้าย ซึ่งกันและกัน					
17	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนอย่างเต็มใจ					
18	ในวันหยุดพักผ่อน ข้าพเจ้าออกมาเที่ยวกับเพื่อน เป็นประจำ					

ตอนที่ 7 แบบสอบถามความมุ่งหวังในชีวิต

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ด้านการตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ข้าพเจ้ารู้ว่าตนเองต้องการทำสิ่งใด					
2	ข้าพเจ้าไม่มีความสำคัญต่อใครเลย					
3	ข้าพเจ้าเชื่อว่าสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวข้าพเจ้าเป็นผลมาจากการกระทำของข้าพเจ้าเอง					
4	บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้ารู้สึกสับสนและไม่เข้าใจตนเอง					
5	ข้าพเจ้าพอใจกับการใช้ชีวิตในปัจจุบัน					
6	ด้านการดำรงชีวิตอย่างมีความหมาย ชีวิตข้าพเจ้ามีเรื่องน่าตื่นเต้นและท้าทายอยู่เสมอ					
7	ข้าพเจ้าร่าเริง กระตือรือร้นกับชีวิตเสมอ					
8	ชีวิตของข้าพเจ้าอยู่ท่ามกลางความว่างเปล่าและความสิ้นหวัง					
9	การดำเนินชีวิตของข้าพเจ้าเป็นไปอย่างมีความหมาย					
10	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าชีวิตเป็นสิ่งมีค่า					
11	ด้านการแสวงหาความสำเร็จ ข้าพเจ้าภาคภูมิใจกับความสำเร็จในชีวิตเสมอ แม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อย					
12	เมื่อนึกถึงอนาคตข้าพเจ้ารู้สึกท้อแท้					

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
13	อุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตทำให้ข้าพเจ้า หมดกำลังใจ					
14	ข้าพเจ้าพยายามทำสิ่งต่างๆ ในวันนี้ให้ดีที่สุดเพื่อ ความสำเร็จในอนาคต					
15	ด้านการมีเป้าหมายในการดำรงชีวิต ข้าพเจ้ามีเป้าหมายในชีวิตที่ชัดเจน					
16	ในอนาคตข้าพเจ้าคิดว่าจะมีการงานและชีวิตที่ดีพร้อม รอข้าพเจ้าอยู่					
17	ข้าพเจ้าเห็นว่าการตั้งเป้าหมายในชีวิตเป็นเรื่องยุ่งยาก					
18	ข้าพเจ้ามีเป้าหมายสำรองไว้ หากในอนาคตเป้าหมายที่ วางไว้ไม่เป็นอย่างที่หวัง					
19	ชีวิตของข้าพเจ้าในปัจจุบัน ดำเนินไปตามเป้าหมายที่มี การวางไว้อย่างชัดเจน					

ภาคผนวก ค

คำอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อ
และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	6.065
2	7.000
3	9.052
4	7.693
5	8.319
6	7.880
7	8.582
8	6.778
9	7.897
10	8.130
11	8.078
12	8.775
13	6.110
14	9.442
15	7.128
16	8.319
17	8.248
18	7.000
19	6.251
20	7.693

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8674

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	7.894
2	8.542
3	8.881
4	7.018
5	9.029
9	5.292
7	9.029
8	5.227
9	7.729
10	6.065
11	7.483
12	7.729
13	8.205
14	9.029
15	7.638
16	6.025
17	4.410
18	7.445

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .7840

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับอาจารย์

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	5.227
2	7.483
3	6.346
4	7.693
5	9.000
9	6.065
7	9.000
8	3.564
9	6.585
10	6.769
11	9.000
12	5.000
13	9.674
14	5.463
15	7.053

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8842

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	5.693
2	4.762
3	7.202
4	7.202
5	7.541
9	6.141
7	7.919
8	7.937
9	6.693
10	6.052
11	7.891
12	8.346
13	7.346
14	5.693
15	7.638
16	7.937
17	8.881
18	6.693

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .7624

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามความมุ่งหวังในชีวิต

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	8.979
2	6.979
3	7.638
4	8.803
5	7.445
9	9.693
7	5.194
8	6.763
9	6.763
10	7.748
11	6.693
12	6.627
13	6.236
14	5.693
15	7.514
16	5.194
17	7.201
18	7.921
19	7.202

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8216

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล นางสาวณัฐนิช พงษ์สุวรรณ
 วันเดือนปีเกิด 16 ธันวาคม 2522
 สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
 ที่อยู่ปัจจุบัน 77/2 ถ.สุนทรารายณ์ ซ.3 ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000
 โทร. 0-6619-3520

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2537	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบุญเหลือวิทยานุสรณ์ จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2540	มัธยมศึกษาตอนปลาย (การบัญชี) โรงเรียนบุญเหลือวิทยานุสรณ์ จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2542	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (การตลาด) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2544	บริหารธุรกิจบัณฑิต (การตลาด) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2547	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ